БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

6-йил чиқиши
№ 28 (1290)
5 ФЕВРАЛЬ ПАЙШАНБА 1959 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН

Партиямиз ва давлатимизнинг идеология соҳасида олиб борадиган бутун иши совет кишиларининг янги сифатларини ўстиришдан, уларни коллективизм ва меҳнатсеварлик руҳида, социалистик интернационализм ва ватанпарварлик руҳида, янги жамиятнинг юксак ахлоқий принциплари руҳида, марксизм-ленинизм руҳида тарбиялашдан иборат бўлиши лозим.

(КПСС XXI съездида ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВнинг «СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1959-1965 йилларга мўлжалланган контроль рақамлари тўғрисида» қилган докладидан).

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXI съезди

СЪЕЗД КУНДАЛИГИ

3 февраль эрталабки мажлис

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари XXI съезди Катта Кремль Саройида иш бошлаганига бугун етти кун бўлди. Делегатлар коммунистик жамият қуришни кенг авж олдиришнинг жуда катта планида кўрсатилган вазифаларни чуқур ва ҳар томонлама, юксак ғоявийлик ва принциппиаллик билан муҳокама қилмоқдалар. СССРнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш, техникани тараққий эттириш, бутун экономиканинг негизи бўлган оғир индустрияни тағин ҳам юксалтириш проблемалари, капитал қурилиш, ташкилий-партиявий ишлар, халқаро турмуш масалалари сўзга чиқаётганларнинг диққат марказида турибди. Делегатлар улуғ планнинг реаллигига ўзларининг астойдил амин эканликларини айтмоқдалар, бу планни тезроқ амалга оширишга қаратилган таклифлар киритмоқдалар.

3 февралдаги эрталабки мажлис ўртоқ **З. Т. Сердюк** раислигида очилди.

СССР Мудофаа министри, Совет Иттифоқи маршали ўртоқ **Р. Я. Малиновский**га сўз берилади. У, Совет Қуролли Кучларининг бутун шахсий состави номидан делегатларга алангали жанговар салом топширади. Мен, — дейди ўртоқ Малиновский,—XXI съездга шуни айтиш билан ўзимни бахтиёр деб ҳисоблайманки, Совет Армияси, авиацияси ва флотининг бутун шахсий состави СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1959-1965 йилларга мўлжалланган контроль рақамларини яқдиллик билан тўла равишда маъқуллайди ва Совет Иттифоқи Қуролли Кучлари коммунистик жамият қуришни кенг авж олдириш программасининг муваффақиятли бажарилиши учун тинчликни ва Ватанимиз хавфсизлигини таъминлайдиган зарур чораларнинг ҳаммасини кўради, деб жонажон партияни, Совет ҳукуматини ҳамда бутун халқимизни ишонтиради.

Делегатлар бу сўзларни гулдурос қарсаклар билан кутиб оладилар.

Ўртоқ Малиновский совет халқининг ўз экономикасини ва маданиятини ривожлантиришда эришган улуғ ғалабалари тўғрисида, социалистик лагерь кучларининг ўсиб бораётганлиги тўғрисида гапиради. У, империалистлар инсоният тараққиётини зўрлик билан тўхтатиб қолишга интилаётганликларини, улар СССРга ва бошқа социалистик мамлакатларга қарши ядро қуроли билан агрессив уруш тайёрлаш йўлини тутаётганликларини эслатиб ўтади.

Империалистлар, — деб давом қилади ўртоқ Малиновский, — ўз авиацияси, ҳарбий-денгиз флотининг қудрати билан бизга таҳдид солмоқдалар. Биз бунга жавобан шуни айтишимиз мумкинки, булар урушнинг нисбатан эскириб қолган воситаларидир, ундан кўра даҳшатлироқ ва энг янги воситалар—қитъалараро баллистик ракеталар бор. Бу воситаларни ҳаво ҳужумига қарши мудофаанинг ҳеч қандай воситалари билан, ҳақиқатан, тўхтатиб қолиш мумкин эмас ва бу воситалар жуда катта қувватга эга бўлган водород зарядини ер шарининг исталган нуқтасига бемалол элтиб ташлай олади. Бунга шубҳаланишга ўрин йўқ, чунки шунга ўхшаш биринчи ракета Космосга тантанали равишда отилиб чиқди ва энди Қуёш атрофида совет вимпелини мағрур кўтариб юрибди. Совет давлатининг ракета қудратини исботламоқ учун яна қандай далил бўлиши керак!— дейди ўртоқ Малиновский съезд делегатларининг қарсаклари остида.

Космик ракетани яратиб берган ва хилма-хил жанговар баллистик ракеталар билан — қитъалараро, қитъаларда учадиган, катта, ўрта ва яқин масофадаги узоқликка учадиган ракеталар билан ҳамда тактика вазифаларини бажарадиган бирталай ракеталар группаси билан Совет Армиясини қуроллантирган совет олимларимиз, инженерларимиз, техникларимиз, ҳамма ишчиларимиз, меҳнаткашларимиздан хурсанд бўлиб, уларни олқишлаймиз ва бунинг учун уларга чуқур ташаккур билдирамиз.

Ўртоқ Малиновский, СССРга қарши «превентив» уруш қилишни тарғиб этаётган Америка ва Англия арбобларининг урушқоқлик руҳидаги гапларини эслатиб ўтади. Қўлингиз қисқалик қилади, жаноблар! — дейди нотиқ. Сўнгра у, Ғарбий Германия бундесверига умид боғлаётган, реванш ишқивозларининг қора ниятларини кучайтирувчи НАТО блокига умид боғлаётган агрессив доираларнинг сиёсатига тўхталиб ўтади. Улуғ социалистик Ватанимизнинг мудофаа қувватини муттасил мустаҳкамлаб боришдан иборат муқаддас бурчимизни заррача эсдан чиқарадиган бўлсак, — дейди ўртоқ Малиновский,—бу билан сира тузатиб бўлмайдиган хато қилган бўлур эдик.

Р. Я. Малиновский айтдики, Коммунистик партиянинг, партия Марказий Комитетининг кун сайин қилаётган ғамхўрликлари туфайли бизнинг Қуролли Кучларимиз ўзларининг техника билан таъминланганликлари, шахсий составни тайёрлашлари ва тарбиялашлари жиҳатидан ҳарбий ишнинг замонавий талабларига тўла мувофиқ ҳолда турибди. КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг Совет Армияси ва флотида партиявий-сиёсий ишларни яхшилаш тўғрисидаги қарори Қуролли Кучларнинг навбатдаги вазифаларини ҳал этишда жуда катта ёрдам кўрсатди.

Ўртоқ Малиновский ўз нутқининг охирида бундай деди: — Шу нарса шубҳасиздирки, СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг етти йиллик планини муваффақиятли равишда амалга ошириш давлатимизнинг мудофаа базасини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлайди, Қуролли Кучларимизни энг янги қурол-яроғлар ва техника билан тағин ҳам яхшироқ таъминлашга имкон беради.

Армиямиз, авиациямиз ва флотимизнинг шахсий состави бу қурол-яроғлар ва техника ҳамиша тўла равишда шай бўлиб туриши учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўради. Биз йўлбошчимиз — улуғ ленинчи Коммунистик партия теварагида тағин ҳам мақкам ва аҳил бўлиб жипслашамиз.

Совет Иттифоқининг Қуролли Кучлари совет халқининг ва унинг дўстларининг тинч меҳнатини қўриқловчи ишончли посбон бўлиб келди, Совет давлати тинчлик сиёсатининг ишончли таянчи бўлиб келди ва ҳамиша шундай бўлиб қолади.

Ўртоқ **Ф. Р. Козлов** минбарга чиқади. КПССнинг XXI съезди, дейди у, партиямиз тарихида алоҳида ўрин олади. Съезднинг улуғ аҳамияти, аввало, шу билан белгиланадики, бу съезд совет жамиятининг тараққиётида янги босқич, коммунизм қуришни кенг авж олдириш босқичини очади.

Халқ хўжалигида техникани янада тараққий эттиришни таъминлаш, — дейди нотиқ, — коммунизм қуришдан иборат тарихий вазифани ҳал қилишнинг муҳим шартидир. Социализмнинг капитализм билан тинч иқтисодий мусобақаси тўғрисида гапирар эканмиз, Владимир Ильич Лениннинг, кимнинг жуда зўр техникаси бўлса, кимда уюшқоқлик, интизом ва энг яхши машиналар бўлса ўша устун бўлиб чиқади, деган кўрсатмасини муттасил эсда тутиш зарур.

Меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида етти йил ичида мўлжалланган ўсишнинг ярмидан кўпроғи, — дейди ўртоқ Козлов, — янги техникани жорий қилиш натижасида қўлга киритилиши лозим. Амалда бу вазифа шундан иборат бўладики, етти йил ичида халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари техника жиҳатидан қайта қуроллантирилиши лозим. Бу эса, кўп ҳолларда чинакам техника революцияси характерига эга бўлади. Машинасозлик саноати халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини техника билан қайта қуроллантиришда ғоят катта роль ўйнайди.

Ускуналарни модернизация қилишнинг катта халқ хўжалик аҳамияти бор. Бир қанча корхоналарнинг тажрибаси шуни кўрсатадики, модернизация қилиш йўли билан станокларнинг иш унумини 20-30 процент, айрим ҳолларда эса ҳатто бундан ҳам кўпроқ ошириш мумкин. Масалан, Москвадаги «Фрезер» инструментал заводида бир қанча станокларни модернизация қилиш натижасида уларнинг иш унуми иккитўрт баравар кўпайди. Автотрактор, подшипник, станоксозлик саноатларида, — дейди нотиқ, — ишлаб чиқаришнинг поток методини кенг жорий қилиш жуда катта аҳамиятга эга. Москвадаги «Красный пролетарий» заводида бу методни жорий қилиш натижасида меҳнат унумдорлиги 45-50 процент кўпайди.

Тағин ҳам прогрессив технологияни ва такомиллашган ускуналарни қўлланиш, машиналарнинг конструкцияларини яхшилаш, деталларни ишлашда металлнинг чиқитга чиқишини кескин равишда камайтириш, — дейди ўртоқ Козлов — машинасозларнинг муҳим вазифасидир. Шу нарса сир эмаски, — дейди у, — ҳар йил 4,5 миллион тоннадан кўпроқ металлни қириндига чиқариб юбормоқдамиз ва машинасозлик заводлари бунинг натижасида 25 миллиард сўмга яқин пулни бой бермоқдалар. Бунга йўл қўймаслик учун, жумладан, заготовкаларни тағин ҳам аниқроқ қилиб ясаб бериш, механик усулда ишлашни мумкин қадар камайтириш, айрим деталларни эса механик усулда ишлашдан бутунлай воз кечиш лозим.

Электроникани ва радиотехникани янада ривожлантириш зарурлигига тўхталиб, нотиқ шуни айтдики, бусиз ишлаб чиқаришни автоматлаштириш ва комплекс механизациялашни муваффақиятли ривожлантириб бўлмайди. Чалаўтказгичлар қўлланилаётганлиги муносабати билан радиоэлектрониканинг аҳамияти айниқса ошиб кетди. Чалаўтказгичлардан фойдаланиш қимматбаҳо рангли металлар истеъмол қилишни камайтиришга, асбобларнинг пухталигини ва ишлаш муддатини оширишга имконият беради. Ф. Р. Козлов тез ишлайдиган электрон ҳисоблаш машиналарининг аҳамияти ҳақида гапириб, бундай бир фактни келтиради. Математиклардан ўн киши космик ракетани проектлаш билан боғлиқ бўлган вазифанинг ўн хил вариантини ҳал қилмоқ учун клавишли ҳисоблаш машиналари билан буни 7 ой ичида ҳисоблаб чиқишлари керак эди. Аммо тез ишлайдиган электрон ҳисоблаш машиналари ёрдами билан мана шундай вазифанинг 100 хил вариантини сони бирмунча камроқ бўлган мутахассислар бир ҳафта ичида ҳал қилиб берадилар.

Нотиқ техникани янада тез суръатлар билан тараққий эттиришни таъминлайдиган илмий-тадқиқот ишларини кенг авж олдириш тўғрисида гапириб айтдики давлат фанни ривожлантиришга бу йилнинг ўзидагина 27 миллиард сўмдан кўпроқ маблағ ажратади.

Нефть ва газ саноати ўсиб бораётганлиги сабабли, — дейди ўртоқ Козлов, — буғ турбиналари ўрнига газ турбиналарини ишлатиш катта аҳамиятга эга бўлиб қолмоқда. Қилинган ҳисобларга қараганда, ҳар бир 150 минг киловаттлик блокли буғ турбина установкаларини ясашда қувватнинг ҳар бир киловаттига 43 килограмм металл сарфланса, газ турбиналарини ясашга 24 килограмм металл сарфланади.

Коммунистик партия, — дейди сўнгра нотиқ, — капитализм билан иқтисодий мусобақада ғалаба қозонишнинг энг зарур шарти бўлган меҳнат унумдорлигини бутун чоралар билан ошириш тўғрисида Ленин қолдириб кетган васиятларни амалга оширишга катта эътибор бериб келди ва бермоқда. Аммо биз, Ленин кўрсатиб ўтганидек, юксак меҳнат унумдорлигига ўзимизнинг совет методларимиз билан эришмоғимиз лозим.

Меҳнат унумдорлигини тез суръатлар билан ўстиришда Совет Иттифоқи капиталистик мамлакатлардан олдинда бормоқда. Меҳнат унумдорлиги ҳар йил бизнинг саноатимизда 6-7 процент ошаётган бўлса, Америка саноатида фақат бирярим-икки процент ошмоқда. Бироқ шуни унутмаслик керакки, меҳнат унумдорлигининг даражаси жиҳатидан Совет Иттифоқи Америкадан ҳали орқада турибди ва бу ҳал қилувчи ишда АҚШга етиб олмоқ ва ўзиб кетмоқ учун ҳали кўп иш қилишимиз керак.

Етти йил ичида меҳнат унумдорлигини саноатда ҳар бир ишловчига ҳисоблаганда 45-50 процент ошириш лозим. Бундай вазифани муваффақиятли ҳал қилмоқ учун янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқариш процессларини комплекс автоматлаштириш ва механизациялаш, ускуналарни модернизация қилиш, ишлаб чиқариш технологиясини такомиллаштириш, корхоналарни ихтисослаштириш, шунингдек меҳнатни ташкил этишни яхшилаш соҳасида партия белгилаб берган программани амалга оширишга ўзимизнинг бутун кучимизни қаратишимиз лозим.

Ишчиларнинг ва ишлаб чиқариш техника зиёлиларининг малакасини ва техника билимларини янада ошириш меҳнат унумдорлигини юксалтиришнинг ҳал қилувчи факторларидан биридир.

Нотиқ, Маленков, Каганович, Молотов, Булганин ва Шепиловларнинг партияга қарши группасининг жиноий фаолиятларига тўхталиб айтдики, партия бу бир ҳовуч нифоқчилар ва фракциячиларни тормор келтириб ва улоқтириб ташлаб, ўз сафларини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлаб олди ва марксизм-ленинизмнинг улуғ байроғини тағин ҳам юқори кўтарди. Мамлакатимизнинг ишчилар синфи, — дейди ўртоқ Козлов, — мана шу шонли ва енгилмас байроқ остида Ленин партиясининг раҳбарлигида 1917 йилда жаҳон тарихининг янги даврини очди. Эндиликда биз шу байроқ остида мамлакатимиз тараққиётининг янги жуда муҳим даврига, коммунистик жамият қуриш даврига кирмоқдамиз.

Ўртоқ **М. Г. Первухин**га сўз берилади. Мамлакатимиз учун ва бутун халқаро турмуш учун партия XXI съездининг аҳамияти жуда катта эканлигини айтиб ўтиришнинг ҳожати бўлмаса керак. Совет Иттифоқининг экономикани, фанни, маданиятни ривожлантиришда, совет кишиларининг моддий фаровонлигини оширишда кейинги йилларда эришган катта муваффақиятлари партиянинг ленинча бош йўли изчиллик билан ўтказилиб келинганлигининг натижасидир.

Партия XX съезд қарорларини турмушга ошира бориб, халқ хўжалигини қайта қуриш сингари жуда катта тадбирларни, қишлоқ хўжалигини юксалтириш ва колхоз тузумини мустаҳкамлаш, республика органларининг ва маҳаллий органларнинг ҳуқуқларини кенгайтириш ва бошқа кўпгина чораларни қисқа муддат ичида амалга оширди. Мана шуларнинг ҳаммаси, — дейди ўртоқ Первухин, — социалистик экономикани янада анча ўстиришга, коммунистик қурилишда, давлатни бошқаришда совет халқининг ижодий активлигини юксалтиришга олиб келди.

Бутун партиямиз ва бутун халқимиз мана шу жуда муҳим тадбирларни амалга ошириш учун актив курашаётган бир вақтда, — дейди ўртоқ Первухин, — Маленков, Каганович, Молотов, Булганин ва Шепиловларнинг партияга қарши группаси фракцион кураш олиб бориш йўлига тушиб олиб, XX съезднинг ва партия Марказий Комитети кейинги Пленумларининг энг муҳим қарорларини амалга оширишга тўсқинлик қилишга уринди. Шу маълум фактларни съезд делегатларига айтиб ўтиш билан бирга, шу нарсани алам билан қайд қилиб ўтишим керакки, — дейди у,—партия учун масъулиятли бўлган ана шу пайтда мен фракциячилар группасининг партияга қарши фитначилик ниятларини ўз вақтида пайқаб ололмадим.

Нотиқ сўзида давом қилиб, бундай деди: мен бу группанинг партияга қарши фракциячилик, бузғунчилик фаолиятини қоралайман ва қоралайман ҳамда ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг бу съездаги докладида ҳам, Марказий Комитетнинг декабрь Пленумидаги ва бошқа Пленумларидаги докладларида ҳам шу группанинг партияга қарши фаолиятига берилган баҳога тўла равишда қўшиламан.

Менинг хатойим қандай пайдо бўлди? — дейди ўртоқ Первухин. Нотиқ бу саволга жавоб бериб айтдики, саноатни ва қурилишни бошқаришни қайта ташкил этиш масаласи Марказий Комитетда муҳокама қилинаётган вақтда бундай қайта ташкил этиш тўғрисида айрим таклифларга доир ўзимнинг шубҳаларимни ва эътирозларимни айтдим. Бу жуда муҳим ишда менинг нотўғри позициям шунга олиб келдики, — дейди нотиқ, — мен партияга қарши группани қувватлаш билан катта сиёсий хато қилдим. Марказий Комитет Президиуми ўтказаётган йўлга илгари ҳеч қачон қарши чиқмаган эдим, жумладан, қўриқ ерларни ўзлаштириш тўғрисидаги, ташқи сиёсат масаларига доир таклифларга тўла равишда қўшилган эдим.

Ўртоқ Первухин дедики, партия менга партия олдида қилган айбимни оқлаш имкониятини берганлиги учун Марказий Комитетдан миннатдорман.

Ҳозир мен Германия Демократик Республикасида СССРнинг элчиси сифатида ишлаб, — дейди ўртоқ Первухин, — партияга қарши группа халқаро кескинликни юмшатишга қаратилган бир қанча тадбирларнинг амалга оширилишига тўсқинлиқ қилиши билан Совет Иттифоқининг ташқи сиёсатига қандай зарар етказганлигини тағин ҳам очиқроқ кўрмоқдаман.

XXI съездни ишонтириб шуни айтаманки, — дейди пировардида ўртоқ Первухин, — мен ҳамиша партия манфаатларини ҳимоя қиламан, партиянинг бош йўлини ўтказиш учун актив курашаман.

Сўнгра сўзга чиққан Олий таълим министри ўртоқ **В. П. Елютин** мамлакатимизда олий мактаб эришган катта муваффақиятлар тўғрисида гапиради. Инженер кадрлар тайёрлаш, — дейди у, — кейинги йилларда айниқса анча кенгайтирилди. Урушдан олдинги 1940 йилда Совет Иттифоқида 30 минг инженер тайёрлаб чиқарилган бўлса, 1958 йилда 94 минг инженер тайёрланди, ваҳоланки АҚШда 1957 йилда уч баравар кам инженер тайёрланган эди.

Англияда нашр этилган Оқ китобдаги маълумотларга қараганда, АҚШ университетларида ва институтларида тайёрлаб чиқарилаётган инженерларнинг сонини 1964 йилда 43 минг кишига етказиш мўлжалланмоқда, ваҳоланки СССР да 1964 йилда 100 мингдан кўпроқ инженер тайёрлаб чиқарилади.

Етти йиллик план фаннинг ҳамма тармоқларини, назарий тадқиқотларни ва янги йирик кашфиётларни ривожлантириш учун тағин ҳам кенг майдон очиб беради. Шу муносабат билан олимларнинг саноатни ривожлантириш, қурилиш, қишлоқ хўжалиги, медицина ва бошқа тармоқларни ривожлантириш истиқболларини белгилаб берадиган энг муҳим масалаларни ҳал қилишга қаратилган ижодий қидириш ишларини бирбирига уйғунлаштиришнинг ҳал қилувчи аҳамияти бор.

Мамлакатимизда, — дейди ўртоқ Елютин, — илмий муассасаларнинг шу вақтгача вужудга келган уч системаси — Фанлар академиялари, илмий тадқиқот институтлари, саноат ва қишлоқ хўжалигининг конструкторлик бюролари ва, ниҳоят, олий ўқув юртлари бор. Бу уч системада чорак миллиондан кўпроқ олим ишламоқда. Фақат олий мактабнинг ўзидагина шу олимлардан 130 мингдан кўпроқ киши ишламоқда. Олий мактаб шу қадар ўсдики, эндиликда у замонамизда туғилаётган энг муҳим масалаларни ҳал этишда бошқа илмий системалар билан мусобақа қилишга қодир бўлиб қолди. Олий мактабнинг жуда кўп ёш кадрлари бор, у энг талантли ёш кадрларни фан учун танлаб олиш, тажрибали олимларнинг ҳаракатини ёшларнинг ҳаракати билан энг яхши равишда бир-бирига қўшиб олиб боришни таъминлаш имкониятига эгадир.

Саноатни ва қурилишни бошқариш қайта ташкил қилинганидан кейин, — дейди ўртоқ Елютин, — олий ўқув юртларини муҳим илмий-техника вазифаларини ҳал қилишга тортиш учун айниқса қулай шароит вужудга келди. Кейинги вақтларда олимларнинг корхоналар билан алоқаси анча кенгайди. Бир қанча олий ўқув юртларида илмий-текшириш лабораториялари ташкил этилди. Бу лабораторияларда корхоналарнинг инженер-техник ходимлари илмий проблемаларни ҳал қилиш устида институтларнинг ходимлари билан бирликда ишламоқдалар. Олий ўқув юртларида 190 та йирик лаборатория ташкил этилди. Катта проблемаларни ҳал қилиш учун ташкил этилган бу лабораториялар энг яхши ускуналар билан таъминланди. Ҳозирги вақтда кимё фанининг ва технологиясининг энг муҳим масалалари билан шуғулланадиган 62 та лаборатория ташкил этилмоқда.

Мактабнинг турмуш билан боғланишини мустаҳкамлаш ва мамлакатда халқ маорифи системасини янада ривожлантириш тўғрисида СССР Олий Совети қабул қилган қонун, — деди пировардида ўртоқ Елютин, — мутахассислар тайёрлашни яхшилашга, олий мактабнинг турмуш билан боғланишини тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Тунис Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Муҳаммад Аннафаъ** съездни табриклайди. Совет мамлакатининг жуда катта муваффақиятлари, — дейди у, — марксизм-ленинизм принципларининг ҳаётбахш кучини кўрсатувчи рад этиб бўлмайдиган далил бўлди ва буни ёрқин исботлаб берди. Сизлар улуғ ғалабага эришдингиз ва бу билан жаҳон ишчилар ҳаракатига ва ҳамма халқларга империалистлар ёпиқ деб ҳисоблаб юрган йўлни очиб бердингиз.

Ўртоқ Аннафаъ уқтириб айтдики, Тунис яқиндагина ажнабийлар ҳукмронлигидан қутулди ва мустақил давлат бўлиб қолди. Тунисликларнинг ҳаммаси мустақилликни қўлга олгандан кейин миллий ҳукумат раҳбарлигида ўзлари эришган муваффақиятлар билан фахрланмоқдалар. Бироқ, империализм билан кураш ҳали тамом бўлмаганлигини, айниқса Туниснинг чегаралари олдида қардош Жазоир халқига қарши мустамлакачиларнинг босқинчилик урушини давом этаётганлигини яхши биламиз.

Тунис Франциянинг протектората бўлиб турган даврда зулм ва эксплуатациянинг бутун оғирлигини бошидан кечирган Тунис халқи эндиликда барча демократик ҳуқуқларни олишни ўз мамлакатидаги социал шароитнинг тезроқ яхшиланишига эришмоқ учун иқтисодий қарамликдан қутулишни истайди.

Бизнинг халқимиз, — дейди ўртоқ Аннафаъ, — мамлакат империалистик Ғарбга таянишга асосланган сиёсат ўтказар экан, ўзининг шу мақсадларига эриша олмаслигини тобора кўпроқ тушунмоқда. Совет Иттифоқи билан алоқаларни мустаҳкамлаш зарурлиги ишчилар, деҳқонлар ва соф виждонли ватанпарварларнинг ҳаммаси учун тобора равшан бўлиб қолмоқда. Бунинг сабаби шуки, — деб давом қилади нотиқ, — сизларнинг муваффақиятларингиз, сизларнинг ҳақ эканлигингиздан далолат бермоқда. Сизларнинг бошқа халқларнинг суверенитетини ҳурматлаш ва тенглик асосида бераётган ёрдамингиз мустамлакачилик қолоқликка маҳкум қилган мамлакатларнинг мустақил экономикасини ривожлантиришга ҳақиқатан кўмаклашмоқда.

Қисқа танаффусдан кейин раислик қилувчи ўртоқ **С. Камолов** ўртоқ **О. В. Куусинен**га сўз беради. Биз ҳаммамиз, съезд делегатлари, — дейди ўртоқ Куусинен, — ўртоқ Н. С. Хрушчев докладини тинглаб жуда мамнун бўлдик. XXI съезд олдимизда турган тарихий даврнинг талабларига тўла равишда мос бўлиб тушадиган, кўп миллионли меҳнаткашлар оммасининг бутун кучини буюк ишларга сафарбар қилиш учун партияга имкон берадиган сиёсий йўлни партияга кўрсатиб беришини англаб руҳланмоқдамиз. Етти йиллик планнинг бутун иқтисодий вазифаси электрлаштириш ва барқ уриб ўсиб бораётган янги техника асосида социалистик ишлаб чиқарувчи кучларни кенг миқёсда юксалтиришга интилиш руҳи билан суғорилган. Бу план, шунингдек олдимизда турган перспектив план социалистик ишлаб чиқариш усулининг капиталистик мамлакатлардаги ишлаб чиқариш усули билан иқтисодий мусобақасида тўла ғалаба қозонишдан иборат тарихий вазифани қўяди ва ҳал қилади.

Ўртоқ Куусинен капитал мамлакатларидаги иқтисодий аҳволни тавсифлаб, ҳозирги замон капитализмининг биз билан қилаётган мусобақасида иқтисодий қийинчиликларга дуч келаётганлигини кўрсатиб ўтди. Нотиқ илм-фаннинг энг янги муваффақиятлари техникани мисли кўрилмаган даражада тараққий эттирмоқ учун имкониятлар очиб берганлигини айтиб дедики, капиталистик мамлакатлар бу имкониятлардан тўла равишда фойдалана олмайдилар. Бойликларни бир қутбга тўплаб олган ва иккинчи қутбида қашшоқликни авж олдирган капитализм ошиқча ишлаб чиқариш проблемаси устида кўпдан бери ва муваффақиятсиз бош қотириб келмоқда. Капиталистик монополиялар маҳсулот чиқаришни кўпайтиришдан манфаатдор эмаслар, балки нархларнинг оширилишидан ва кўпроқ фойда олишдан манфаатдордирлар. Капитализм шароитида янги техниканинг тараққий этиши учун социализм шароитидагига қараганда таққослаб бўлмаслик даражада кам имконият бор. Социалистик ишлаб чиқаришнинг мақсади фойда олиш эмас, балки жамиятдаги ҳамма аъзоларнинг эҳтиёжларини жуда тўлиқ қондиришдан иборатдир. Социалистик экономика ишсизликни, ортиқча ишлаб чиқариш кризисларини, омманинг етарлик равишда истеъмол қилмаётганлиги сабабли товарлар сотиладиган бозорларнинг торайиб қолишини билмайди.

Реформист назариячиларнинг, ҳозирги замон капитализми бекризис ривожланиш босқичига кирди деган даъволари нақадар асоссиз эканлиги, — дейди нотиқ, — ҳозирги кунда айниқса яққол кўриниб қолди. Капитализм кризис талвасаларидан қутулгани йўқ. Кризислар тобора тез-тез такрорланадиган бўлиб қолмоқда ва илгарилари бўлганидек кризислардан кейин ишлаб чиқаришнинг анча юксалиб кетиши сингари ҳоллар рўй бермаётир. Оммавий ишсизлик тобора сурункали ишсизлик тусини олмоқда. Капиталистик мамлакатларда синфий зиддиятлар кескинлашмоқда. Империалистлар яқиндагина ўзлари учун «бемалол» деб ҳисоблаб келган мамлакатларда ҳам эндиликда ишчилар оммасида жанговар кайфиятлар пайдо бўлмоқда.

Нотиқ етти йиллик планнинг халқаро аҳамиятига тўхталиб дедики, Совет Иттифоқининг иқтисодий муваффақиятлари илгари ҳам халқаро вазиятга, тинчлик ва тараққиёт кучларини мустаҳкамлашга жиддий таъсир ўтказиб келган эди. Етти йиллик планнинг бажарилиши бу жиҳатдан алоҳида муҳим оқибатларга эга бўлади. Социалистик лагерь мамлакатларининг иқтисодий потенциали етти йил ичида шу қадар ўсиб кетадики, бу мамлакатларга ҳужум қилиш империалистлар учун ҳеч бир натижа чиқмайдиган иш бўлиб қолади. Тинчликсевар кучлар мустаҳкамланади. Бунинг натижасида халқаро масалаларни ҳал қилиш воситаси сифатида урушларга барҳам бериш учун реал имкониятлар вужудга келади.

Сўнгра нотиқ Осиё ва Африкадаги Латин Америкаси мамлакатларидаги халқларнинг миллий озодлик кураши тўғрисида гапиради.

Партиямизнинг бош йўли, — дейди сўнгра ўртоқ Куусинен, — марксизм-ленинизмнинг гранит негизига асосланади ва ревизионизмга ҳамда ҳар қандай оппортунизмга қарши изчил принципиал кураш олиб боришни тақозо қилади. Ҳозирги замон шароитида айниқса зарарли роль ўйнаётган югославиялик ревизионистларнинг ревизионизмини танқид қилиш кейинги йилларда бизнинг идеология ишларимизда

(ДАВОМИ ИККИНЧИ БЕТДА).

Суратда: съезд делегатлари Катта Кремль Саройининг Георгиев залида. (Чапдан) Саратов иқтисодий райони қурилиш тресги сувоқчилар бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Н. Д. Алексеев, Кричевск цемент-шифер комбинати айланма печининг машинисти (Белоруссия ССР) Социалистик Меҳнат Қаҳрамони И. И. Могилевцев, «Якутзолото» трестининг пармаловчиси Н. Т. Лупорев, Минск шаҳар 1-қурилиш тресги ғишт терувчилар комплекс бригадасининг бошлиғи Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. К. Макаревич ва Ашхобод тўқув-йигирув фабрикасининг йигирувчиси Анагул Чориева.

В. Егоров ва В. Савостьянов фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXI съезди

(БОШИ БИРИНЧИ БЕТДА).

шунчалик катта ўрин олганлиги тасодифий эмас. Партиянинг бош йўли ленинизм назариясини догматизмдан изчиллик билан муҳофаза қилишни кўзда тутаётган бир вақтда, — дейди ўртоқ Куусинен, — пропаганда ишлари, ижтимоий фанлар соҳасидаги илмий ва ўқитувчилик ишлари баъзан бизда догматизмнинг бир даража таъсиридан ҳали қутулиб етмаганлигини яшириб ўтиришнинг ҳожати йўқ. Мустақил ўйлашни ва воқеликнинг янги фактларини мустақил ўрганишни истамаслик натижасида кўпинча шундай ҳоллар туғилади. Фикрлашдаги дангасалик догматизм учун ястаниб маза қилишга имкон берадиган бамисоли пар ёстиқдир. Партиянинг бош йўли назарияни ва практикани ижодий ривожлантиришни талаб қилади, дадил бўлиб янгиликлар қидиришни талаб қилади. Ўртоқ Н. С. Хрушчев партия XX съездидаги ўзининг докладида марксизм-ленинизм назариясини ижодий ривожлантиришнинг ва бу назарияни конкрет вазият хусусиятларига моҳирлик билан татбиқ қилишнинг намунасини кўрсатиб берди. Энди ўртоқ Хрушчев XXI съезддаги ўзининг докладида бизнинг назариямизни кўпгина ёрқин фикрлар ва янги қоидалар билан бойитди.

Бизнинг партиямиз, — дейди ўртоқ Куусинен, — янги программага муҳтож бўлиб турибди. Биз ўзимизнинг етти йиллик планимизни ҳамда иқтисодий қурилишнинг бундан сўнгги перспектив планини шу программага асос қилиб олишимиз мумкин.

Мамлакат ҳаётидаги ҳар бир янги давр янги вазифалар қўйишни талаб қилади. Маълумки, партияга қарши группанинг аъзолари буни эътироф қилишни сира истамаган эдилар. Партияга қарши группа аъзоларини қораламайдиган битта ҳам делегат йўқ, мен бунга аминман, — деди ўртоқ Куусинен.

Марказий Комитет шу одамларга нисбатан ҳаддан ташқари қаттиқ чора кўрди деб ҳисоблайдиган биронта ҳам онгли киши топилмаслигига аминман.

Ўртоқ Куусинен ўз нутқининг охирида партиямизнинг халқаро миқёсдаги обрўйи янада ўсганлиги ҳақида, халқаро коммунистик ва ишчи ҳаракатининг бирлиги мустаҳкамланганлиги тўғрисида гапирди. Улуғ партиямизнинг XXI съезди ҳамда ер юзининг ҳамма қитъаларидаги қардош партиялар вакилларининг шу минбарда сўзлаган ажойиб нутқлари мустаҳкам интернационал бирдамликнинг ёрқин, тўлқинлантирувчи далилидир.

Мамлакатимиз КПССнинг тарихий XXI съездига ҳаётимизнинг ҳамма соҳаларида эришган ўзининг порлоқ муваффақиятлари билан келди, — деди сўнгра сўзга чиққан Тожикистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Т. Ўлжабоев**, — бу ажойиб муваффақиятлар Маленков, Каганович, Молотов, Булганин ва Шепиловларнинг партияга қарши группаси учун қаттиқ ҳукмдир. Партияга қарши группада қатнашган ва узоқ вақтдан бери индамай келаётган шахсларга нисбатан қўйилган саволни, — дейди у, — мен мутлақо қонуний савол деб ҳисоблайман. Уларни партия Марказий Комитети составида қолдириш мақсадга мувофиқ бўлмаса керак.

Сўнгра ўртоқ Ўлжабоев Тожикистон халқ хўжалиги ва маданиятининг айниқса КПСС XX съездидан кейинги йилларда гуллаб-яшнаганлигини айтиб дедики, бу етти йилликда республика олдида тағин ҳам улуғвор истиқболлар очилади. Республиканинг экономикаси шу вақтгача кўрилмаган тез суръатлар билан ривожлантирилади. Республикада кимё, машинасозлик ва электротехника саноатларининг корхоналари қад кўтаради. Цемент ишлаб чиқариш 18 баравар, машинасозлик ва металл ишлаш маҳсулоти 2,5 баравардан зиёдроқ кўпайтирилади. Тожикистон мамлакатнинг тўқимачилик корхоналарига минглаб тўқув станоклари беради. Ип-газлама комбинати қуриб битказилади, бу комбинат йилига юз миллион метрга яқин газлама ишлаб чиқарадиган бўлади. Геология-қидириш ишларини кенг миқёсда ўтказиш мўлжалланмоқда.

Қишлоқ хўжалиги ҳам кенг равишда ривожлантирилади. Пахта асосан унинг ингичка толали навларини етиштириш 1,3-1,4 баравар кўпайтирилиши лозим. Бутун республикада пахтанинг ўрта ҳисобда ҳар бир гектаридан олинадиган ҳосилини 27 центнердан 30 центнерга етказишга қарор қилинди. Пилла етиштириш тахминан 1,6 баравар, узум етиштириш 3,1 баравар кўпайтирилади.

Республикада етти йиллик планни муддатидан олдин бажариш учун мусобақа кенг авж олиб кетди.

Пировардида ўртоқ Ўлжабоев айтдики, пахтани тайёрлаш ва дастлабки қайта ишлаш системасини тубдан қайта қуриш вақти келди. Пахтани дастлабки қайта ишлашни бевосита колхозларга топшириб қўйиш давлатнинг пахтани тайёрлаш ва асраш учун сарфланаётган харажатларини камайтиришга имкон беради. Бундай харажатлар Тожикистонда йилига тахминан 65 миллион сўмни ташкил қилмоқда. Колхозларда кичикроқ пахта заводлари қуриш учун сарфланадиган маблағларнинг ўрни уч-тўрт йил ичида қопланади.

Ўртоқ Ўлжабоев Тожикистонда катта гидроэлектростанция қуриш масаласини қўяди. Бу гидроэлектростанция берадиган электр қувватининг ёрдами билан саноатнигина ривожлантириб қолмасдан, шу билан бирга Тожикистонда, Ўзбекистоннинг жанубида ва Туркманистоннинг баъзи районларида бир неча юз минг гектар қўриқ ерларни суғориш ҳам мумкин бўлиб қолади.

Сталино халқ хўжалиги кенгашининг раиси ўртоқ **И. И. Дядик** (Украина) ўз нутқида айтдики, ҳар бир совет кишиси етти йиллик планда ўз фикрлари ва истакларининг ифодаланганлигини кўрди. Контроль рақамларни муҳокама қилиш ҳар бир корхонада етти йиллик планни тўла бажариш учунгина эмас, шу билан бирга анча ошириб бажариш учун ҳам ҳамма имкониятлар борлигини кўрсатди. Бунинг учун кўпроқ куч сарфлаш, партия, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг иш савиясини тағин ҳам юксак даражага кўтариш, корхоналарга ва қурилишларга раҳбарликни анча яхшилаш талаб қилинади.

Нотиқ Сталино иқтисодий районы оғир саноатнинг бир қанча тармоқлари бўйича Украинада етакчи ўрин олиб турганини ва Совет Иттифоқида олдинги ўринлардан бирида турганлигини айтиб ўтди. Масалан, бутун Совет Иттифоқида қазиб чиқарилаётган коксланадиган кўмирнинг 42 процентини Сталино области бермоқда. Саноатни ва қурилишни бошқариш қайта қурилганидан кейин Донбассдаги кўпгина корхоналарнинг ва қурилишларнинг раҳбарлари молия-хўжалик фаолияти билан тағин ҳам конкретроқ шуғулланадиган бўлиб қолдилар, маҳсулот таннархини камайтириш, моддий ресурслардан тежаб-тергаб фойдаланиш йўлларини топадиган бўлиб қолдилар Бу масалалар ишчилар, инженерлар ва техниклар орасида кенг муҳокама қилинадиган бўлиб қолди. Бу тадбирларнинг ҳаммаси қуйидан бўладиган ташаббусни ривожлантиришга ёрдам берди. Маҳсулотни тежаш учун, унинг таннархини камайтириш ва қурилиш қийматини камайтириш учун бўлаётган меҳнаткашлар мусобақасининг ажойиб формалари пайдо бўлди. Донбасс вакили таклиф қилиб айтдики, олимлар халқ хўжалиги кенгашларининг фаолиятини умумлаштириб ва анализ қилиб берсинлар. Бу иш катта фойда етказган бўлур эди.

Ўртоқ Дядик айтдики, Сталино халқ хўжалиги кенгашининг корхоналарида ўн минглаб инженер ва техниклар ишламоқда. Кўп ҳолларда бу катта кучдан нотўғри фойдаланилмоқда. Кўпгина инженерлар ва техниклар маъмурий мансаблардаги ишларга, ҳақиқатда инженер ва техникларнинг малакасини йўқотиб қўядиган ишларга банд қилиб қўйилмоқдалар. Аммо кончилик ишининг туб масалаларини конструкторлик ва технология жиҳатидан ишлаб чиқмоқ, янги техникани ва меҳнатни илғор тартибда ташкил этишни жорий қилиш учун биринчи галда мутахассислар талаб қилинади. Ҳозирги вақтда шахталар ва трестларни бошқаришнинг янги структураси лойиҳаланди. Металлургия ва машинасозлик саноатида ҳам шундай лойиҳалар тузиб қўйилди. Биз, — дейди ўртоқ Дядик, — корхоналаримизнинг конструкторлик ва технология звеноларини жиддий равишда мустаҳкамлашга киришдик. 1959 йилда маъмурий-техника аппаратини қисқартириш йўли билан машинасозлик заводларида конструктор ва технологларнинг сонини ҳамма инженер-техник ходимларнинг умумий сонига нисбатан 50 процентгача етказмоқчимиз. Биз ўтказган бу ишлар халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида ишлаб чиқаришнинг техника даражасини оширишга ёрдам беради.

Академик **И. В. Курчатов** ўз нутқини амалда сира чекланмаган энергия манбалари ҳосил қилиш мақсадида бошқариладиган термоядро реакцияларини эгаллаш масалаларига бағишлади. У айтдики, бу ишни бугунги куннинг вазифалари талаб қилаётгани йўқ. Совет Иттифоқи ва жаҳоннинг бошқа мамлакатлари ҳозирги вақтда текшириб аниқланган ёқилғи ресурслари билан яна кўп ўн йиллар давомида ўзларини таъминлай оладилар. КПСС Марказий Комитети инсониятнинг келажагини, коммунистик жамиятни ўйлаб термоядро реакцияларини бошқариш схемаларини ишлаб чиқиш вазифаларини қўймоқда.

Термоядро реакциялари, — дейди академик, — энди инсоннинг ўз кучи билан вужудга келтирилди. Бу реакциялар термоядро қуролини синаш учун портлатилган вақтда гувуллаб чиққан овоз билан ўзининг ер юзида пайдо бўлганлигини маълум қилди. Биринчи мана шундай портлашлар қилинганидан бери орада беш йил ўтди, аммо бу қуролнинг янги, тағин ҳам кўпроқ қирғин қиладиган турларини ишлаб чиқиш ва синаб кўриш давом этмоқда. Совет ҳукумати бутун инсониятга таҳлика келтирадиган бу мусобақани тўхтатишга интилмоқда. СССР Олий Совети мамлакатимизда ядро ва водород қуроли синовларини Совет Иттифоқининг бир ўзи тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилиб, Ғарб давлатлари бу олижаноб ишимиздан ўрнак олурлар деб умидвор бўлган эди. Лекин Америка Қўшма Штатлари 1958 йилнинг баҳорида ва ёзида 50 тадан кўпроқ синов портлатишлари ўтказди. Шунинг учун ҳам бизнинг мамлакатимиз 1958 йилнинг кузида синовларини яна бошлаб юборишга мажбур бўлди. Кези келганда шуни айтиб ўтиш керакки, — деди И. В. Курчатов, — бу синовлар жуда муваффақиятли бўлиб чиқди. Бу синовлар совет олимлари ва инженерлари ишлаб чиққан баъзи янги принципларнинг юксак даражада самарали эканлигини кўрсатди. Натижада Совет Армияси тағин ҳам кучлироқ, мукаммалроқ, ишончлироқ, ихчам, тағин ҳам арзон ядро ва водород қуроли олди.

Академик Курчатов дедики, термоядро реакциясидан энергия олиш мақсадида фойдаланиш вазифасини ҳал қилмоқ учун қанча вақт керак бўлиши тўғрисида турли олимларнинг айтган фикрлари матбуотда босилиб чиқди. Бунинг учун 10, 20, 50 йил керак бўлади деган фикрлар айтилди. Гарчи термоядро қуролини портлатишда ҳам термоядро реакциясини ҳосил қилишнинг ўзида ҳам айни бир хилдаги физик процесс содир бўлгани ҳолда, нима учун термоядро қуроли яратиш ишлари бошланганидан кейин орада кўп ўтмай термоядро қуроли портлатилди-ю, аммо бошқариладиган термоядро реакциясини ҳосил қилишга шу қадар кўп вақт керак бўлади, деган савол туғилади.

Бунинг сабабини айтиб берай. Термоядро реакциясини вужудга келтирмоқ учун бир неча ўн ва ҳатто юз миллион градус билан ўлчанадиган ғоят катта температура талаб қилинади. Термоядро қуроли портлатилганида бир секунднинг бир неча миллиондан бири билан ўлчанадиган оннинг ўзидагина, яъни атом бомба портлаганида мана шундай юксак температура ҳосил бўлади.

Бундай шароитда модданинг учиб кетишини, буғланиб кетишини, совиб қолишини тўхтатиб қолишнинг унчалик иложи бўлмайди, чунки бунинг иложини қилишга улгуриб бўлмасдан олдин ядро бир ҳолатдан заруран бошқа ҳолатга айланиб бўлади ва портлаш энергияси ажралиб бўлади. Осойишта ўтадиган термоядро реакцияси учун бутунлай бошқача ҳолат вужудга келади. Бундай ҳолатда моддани аста-секин қиздириб ғоят юксак температурага етказиш, уни узоқ вақт шу температурада ушлаб, унинг иссиғини атрофдаги муҳитдан ажратиб қўйиш зарур бўлади. Бу илмий-техника жиҳатдан ҳаддан ташқари мураккаб вазифадир.

Сўзимни тамомлаб, шуни айтишим керакки, — дейди И. В. Курчатов, — мен бошқариладиган термоядро реакцияси амалга ошириладиган муддатни олдиндан айтиб беришга ботина олмайман, лекин термоядро энергетикаси соҳасида ишловчи совет олимлари, инженерлари ва техниклари бу жуда муҳим илмий-техника проблемасини ҳал қилиш учун қўлларидан келган ҳамма чораларни кўрадилар, деб съезд делегатларини ишонтираман.

Ўртоқ Курчатовнинг нутқи билан эрталабки мажлис тамом бўлди.

(ТАСС).

3 февраль кечки мажлис

Кечки мажлис ўртоқ **К. Т. Мазуров** раислигида очилди. Ўртоқ Мазуров Литва компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **А. Ю. Снечкусга** сўз берди. Литва ССР меҳнаткашлари, деди ўртоқ Снечкус, коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини қизғин маъқулладилар. Бу етти йилликда республика саноати янада кўпроқ ривожланади, унинг ялпи маҳсулоти 1958 йилда урушдан илгариги даражадан саккиз баравар ошиб кетди. Литва халқ хўжалигига 12 миллиард сўм, ёки илгариги етти йилдагидан икки баравар кўп маблағ сарфлаш мўлжалланади. Кимё саноати янгидан ташкил қилинади. Дашава — Минск — Вильнюс — Рига газ қувурининг қурилиши республика экономикаси учун жуда муҳим аҳамиятга эга бўлади.

Ўртоқ Снечкус Литва ССРда энергетика базасини ривожлантириш учун жуда кўп иш қилинганлиги ҳақида гапириб, электр энергияси истеъмолининг тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги муносабати билан электр қуввати ҳали ҳам етишмаётганлигини айтди. Шу сабабли ўртоқ Снечкус кучли иссиқлик электростанция қурилишини тезлаштириш ва унинг биринчи навбатини 1964 йилда эмас, балки 1962 йилда ишга тушириш, лойиҳа ишларини эса шу йилнинг ўзидаёқ бошлаш керак, деган истакни билдиради.

Партиянинг сўнгги йилларда қишлоқ хўжалиги соҳасида амалга оширган муҳим тадбирлари, — деди нотиқ Литвада қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни юксалтириш учун шароитлар яратиб берди. 1953 йилга нисбатан республика колхоз ва совхозларида сут етиштириш 2,4 баравар ва гўшт етиштириш деярлик икки баравар ошди, колхозларнинг пул даромадлари тўрт баравардан зиёдроқ кўпайди. Бироқ, деди ўртоқ Снечкус, чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтириш учун ички имкониятлардан ҳозирча етарли фойдаланмаётирмиз. Сут ва гўшт етиштириш анча кўпайиши керак.

Сўнгра ўртоқ Снечкус Литва Коммунистик партиясининг кадрларни ўстириш ва тарбиялаш юзасидан қилган катта ишлари ҳақида, мамлакатимиз халқларининг бузилмас ленинча дўстлигининг жуда катта аҳамияти ҳақида тўхталиб ўтди. Фақат шу улуғ дўстлик туфайлигина, деди нотиқ, Литва халқи иккинчи жаҳон уруши йилларида йўқолиб кетмади, ўз давлатини тиклай олди ҳамда экономикаси ва маданиятини тез суръатлар билан ривожлантирмоқда.

Бутун Совет Иттифоқи меҳнаткашлари сингари литва халқи етти йилликнинг улуғвор вазифаларини бажаришга ишонч билан киришмоқда. Литва халқи Совет Иттифоқи халқларининг қудратли қардош оиласида янги ғалабаларга эришажагига қаттиқ ишонади.

Туркманистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Д. Д. Қораев** ўз нутқида таъкидлаб айтдики, Туркманистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари съездда муҳокама қилинаётган мамлакатимизда коммунизм қурилишини кенг авж олдириш программасини якдиллик билан қўллаб-қувватлайдилар. Улар ўз куч ва ғайратларини бу программани муваффақиятли амалга ошириш учун актив курашга бағишлашга тайёр эканликларини айтмоқдалар.

Нотиқ съездга муҳим мажбуриятнинг бажарилганлигини айтади: 400 километрдан узунроқ жуда катта ирригация иншооти — Қорақум канали қурилиши юзасидан асосий ишлар тугалланди. Туркман халқининг асрий орзуси рўёбга чиқди. 27 январда, XXI съезд очилган кунда қадимий Амударё Мурғоб дарёси билан қўшилди. Амударё сувлари чўлни кесиб ўтиб, совет ингичка толали пахтасининг ўлкаси — Мурғоб водисига келди.

Гигант каналнинг мураккаб шароитларда қурилганлиги — Ватан техникасининг тантанасигина бўлиб қолмасдан, гидроиншооти қурувчиларининг оммавий қаҳрамонлигидан ҳам далолат беради. Канал — Коммунистик партия ленинчи миллий сиёсати жонли мужассамининг ёрқин намунасидир. Уни қуришга бутун мамлакат ёрдам бермоқда.

Туркманистон меҳнаткашлари каналнинг 140 километрлик иккинчи навбати қурилишини қисқа муддат ичида тугаллашга қатъий жазм қилганлар.

Ўртоқ Қораев канал зонасидаги ерлардан фойдаланишнинг катта иқтисодий фойдаларини кўрсатиб, сўнгра Туркманистон экономикаси ва маданияти тараққиётининг истиқболини баён қилиб берди. Етти йилликда сарфланадиган давлат капитал маблағларининг ҳажми 15 миллиард 700 миллион сўмни ташкил қилади. Саноатни, хусусан, нефть саноатини юксак суръатлар билан ривожлантириш кўзда тутилади. Туркманистонда нефть ва газ қидириб топиш юзасидан катта разведка ишлари ўтказиш мўлжалланади. Шу муносабат билан нотиқ СССР Госплани кичик диаметрдаги қудуқларни қазиш учун пармалаш станоклари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг конструкциясини яхшилаш чораларини кўриши зарур деб ҳисоблайди.

Республика шу йилнинг ўзидаёқ пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинлари, шунингдек чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни анча кўпайтириши керак. Туркманистон партия ташкилоти қишлоқ хўжалигига раҳбарлик соҳасида илгари йўл қўйилган камчиликларни тугата бориб, қишлоқ хўжалик экинларидан мўл ҳосил етиштириш, чорва моллари туёғини кўпайтириш ва унинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан ҳамма ишларни намунали ўтказиш учун бутун кучини сарфламоқда.

— Етти йиллик программа социалистик экономиканинг ҳамма тармоқларини янгидан дев қадамлар билан ривожлантиришни кўзда тутади, — дейди СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, СССР Госплани раиси **И. И. Кузьмин**. КПСС XXI съезди тасдиқига тақдим этилган план илгариги хўжалик планларидан ўз миқёси, чуқур ўйлаб тузилганлиги, совет кишилари ҳаётининг ҳамма томонларини кенг қамраб олганлиги билангина эмас, балки даставвал ва биринчи навбатда иқтисодий, сиёсий ва идеология соҳаларидаги сифат жиҳатидан янги, янада юксак вазифалари билан ажралиб туради. Етти йиллик планда СССРда коммунизмнинг моддий техника базасини вужудга келтириш соҳасида ҳал қилувчи қадам қўйиш вазифаси юклатилади.

Мазкур съездга тақдим этилган контроль рақамларни ишлаб чиқиш завод ва фабрикаларда, колхоз ва совхозларда, қурилишлар ва корхоналарда бошланди, сўнгра эса Халқ хўжалиги кенгашларида ва республикаларнинг планлаштирувчи органларида давом эттирилди. Бу план партия ташкилотларининг кундалик раҳбарлиги остида ва касаба союзлар, комсомолнинг актив иштирокида ишлаб чиқилди. Шу туфайли контроль рақамларда мамлакатнинг ҳамма районларидаги ишлаб чиқариш коллективлари ва маҳаллий ташкилотларининг амалий тажрибаси ва жуда кўп таклифлари ҳисобга олинди.

Планни ишлаб чиқишда кўпгина кўзга кўринган олимлар ва мутахассислар иштирок этдилар. СССР госпланининг ўзида энг муҳим бўлимлар юзасидан 30 га яқин комиссия тузилди, бу комиссиялар ишида атоқли олимлардан 300 киши қатнашди.

Партия, совет, касаба союз, комсомол ва бошқа ташкилотларнинг ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади тезисларини съезддан олдин муҳокама қилганликлари жуда муҳим аҳамиятга эга бўлди. Минглаpча амалий таклифлар киритилди, бу таклифларнинг кўплари қабул қилинди, кўплари эса бу етти йилликдан кейинги даврда амалга ошириладди. Шу сабабли тўла асос билан айтиш мумкинки, етти йиллик план мамлакатимизда иқтисодий қурилишнинг чинакам умумхалқ, чуқур партиявий программасидир.

Етти йиллик план шунингдек халқаро социалистик меҳнат тақсимоти принципларини изчиллик билан амалга ошириш зарурлигини ҳисобга олади. Бу эса жаҳон социалистик системасида ва ҳар бир айрим социалистик мамлакатда ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатларини жадаллаштиришнинг, шунингдек социалистик лагердаги ҳамма мамлакатларнинг коммунизм сари ҳаракатини тезлаштиришнинг жуда муҳим омилидир.

И. И. Кузьмин яна шуни айтдики, съезднинг эрталабки мажлисида сўзга чиққан ўртоқ Первухин партияга қарши группадаги ўз иштироки ҳақида деярли ҳеч нарса айтмади. Нотиқ айтдики, ўртоқ Первухин партияга қарши группа фош қилинган пайтдан берли ўз қиёфасини яшириб келмоқда. У партияга қарши группадаги фаолияти ва партия унга ишониб топширган давлатнинг катта постидаги фаолиятсизлигини сезмай қолсалар керак деб ўйлаётганга ўхшайди.

Ўртоқ Кузьмин ўз нутқининг охирида айтадики, хўжалик қурилишининг ўсиб бораётган миқёси, халқ хўжалиги тармоқларидаги структуранинг прогрессив тарзда ўзгарганлиги, коммунистик қурилишнинг узоқроқ муддатга мўлжалланган программасининг ишлаб чиқилганлиги, халқаро социалистик меҳнат тақсимотининг янада чуқурлашганлиги — буларнинг ҳаммаси планлаштирувчи органлар олдига ҳам, хўжалик органлари олдига ҳам мутлақо янги ва жуда мураккаб вазифаларни ҳамда экономика фани ходимлари олдига жиддий вазифаларни қўяди.

Чинакам илмий планлаштириш учун мустаҳкам база яратиш мақсадида СССР Госплани ва СССР Фанлар академиясида бир неча иқтисодий институтлар бўлиши мақсадга мувофиқдир. Бу институтлар назарий проблемаларни ҳам, конкрет иқтисодий проблемаларни ҳам ишлаб чиққан бўлур эди. Ўртоқ Кузьмин мамлакатда экономика фанлари академиясини барпо қилиш масаласини муҳокама қилиш керак эди, деб ҳисоблайди.

СССР Фанлар академиясининг президенти ўртоқ **А. Н. Несмеяновга** сўз берилади.

Ўртоқ Н. С. Хрушчев докладида белгиланган мамлакатимизнинг ўз тарихий аҳамияти жиҳатдан ғоят катта бўлган программаси, деди нотиқ, ҳар бир совет кишисини бу программани фидокорлик билан бажаришга илҳомлантиради. Советлар мамлакатининг олимлари ҳам ана шу улуғ программадан куч ва илҳом оладилар, бу программани тўла ва ошириб бажаришда улар масъулиятли роль ўйнашлари керак.

Мамлакатимизнинг илмий-техника муваффақиятлари бутун дунёни қойил қолдирмоқда. Шу йилнинг 2 январь куни — фан ва техника тарихига биринчи космик ракетанинг муваффақиятли учирилган улуғ куни сифатида абадий ёзилиб қолади. Ракетанинг ер ва ой тортиш кучи зонасидан чиқариш, деди А. Н. Несмеянов, Қуёш системасида янги планета вужудга келтириш фақат юксак илмий-техника патенциалига эга бўлган мамлакатдагина мумкин.

Ўртоқ Несмеянов айтадики, Фанлар академияси СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат илмий-техника комитети ва Олий таълим министрлиги билан биргаликда мамлакатда 1959 — 1965 йилларда физика-математика фанлари, кимё, техника, биология, геологик география, экономика, фалсафа, ҳуқуқ ва тарих фанлари юзасидан олиб бориладиган илмий тадқиқотларнинг асосий йўналишларини белгилаб олдилар. Асосий йўналишларнинг белгиланиши бу йўналишларга илмий куч ва маблағларни бирлаштириш учун зарур асос яратади, бу эса илмий жабҳанинг ҳал қилувчи участкаларида тегишли натижаларга тезроқ эришиш имкониятини беради.

Академик Несмеянов ўз нутқининг кўпгина қисмини фаннинг турли соҳалари олдида турган вазифаларни обзор қилишга бағишлади. Масалан, табиатшуносликда ҳозир етакчи ўринни эгаллаётган физика-математика фанлари соҳасида ядро физикаси, қаттиқ жисмлар физикаси, паст температуралар физикаси, чала ўтказгичлар, радиотехника ва электроника, ҳисоблаш техникаси ва бошқа айрим тармоқлар асосий йўналишлардир.

Ўртоқ Несмеянов ўз нутқининг охирида бундай деди: — Совет фани — партиявий фандир. Унинг вазифаси — коммунизм қурилишига хизмат қилишдир. Дастлабки коммунизм мамлакатининг фани ўз даражаси, ғоявийлиги, илмий тадқиқотлардан халқ хўжалигида самарали фойдаланиш жиҳатидан дунёда биринчи ўринда бўлиши керак.

Сўнгра Арманистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. А. Товмасян** сўзга чиқади. Халқимиз яхши биладики, дейди у, партия съездлари янги, ҳаётий муҳим давлат вазифалари ҳал қилиниши керак бўлган пайтда чақирилади. Ҳозир Совет Иттифоқи ўз тараққиётининг янги даврига кирмоқда, бинобарин бизнинг XXI съездимиз мамлакатнинг коммунизм сари жадал ҳаракатининг стратегик йўлини белгилаб беради.

Коммунизм қурилишини авж олдиришнинг улуғвор программаси, деди нотиқ, барча иттифоқчи республикалар экономикаси ва маданиятининг барқ уриб ўсаётганлигини акс эттиради. Масалан, Арманистонда етти йиллик план бўйича саноат ишлаб чиқаришини 2,2 баравар кўпайтириш, саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ўрта ҳисобда ҳар йили 12 процент ошириш, қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришни 1,7 баравар кўпайтириш кўзда тутилади. Саноатнинг рангли металлургия, кимё электротехника ва аниқ машинасозлик сингари тармоқлари айниқса тез суръатлар билан ривожланади.

Ўртоқ Товмасян сўнгра таъкидлаб айтдики, КПСС Марказий Комитети ва Марказий Комитет Президиуми партия кадрларига раҳбарликнинг жуда бой тажрибасини ўргатмоқда. КПСС Марказий Комитети йирик халқ хўжалиги проблемаларини ўз вақтида қўйиб ва изчиллик билан ҳал қилиб, партия ишини хўжалик иши билан қандай боғлаб олиб бориш кераклигини кўрсатмоқда, партия кадрларига ташкилотчилик ва идеология ишлари маҳоратини ўрганишда ёрдам бермоқда.

КПСС Марказий Комитети ҳамма коммунистларни хўжалик қурилишига конкрет раҳбарлик қилишни ўргатмоқда. Бу эса унинг энг катта хизматларидан бири, етти йиллик планнинг муваффақиятли бажарилиши учун ҳал қилувчи шартлардан биридир.

Ўртоқ Товмасян етти йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун республика партия ташкилоти белгилаган тадбирлар ҳақида гапириб берди.

Тамбов область, Мичурин районидаги «Коминтерн» колхозининг раиси ўртоқ **Е. И. Андреева** съезд делегатларига илгари қолоқ бўлган Тамбов области қандай қилиб қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берадиган катта базага айланаётганлиги ҳақида гапириб берди. Гўшт ва сут етиштириш етти йиллик планини область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари уч йилда бажариш, бу йил эса давлатга ўтган йилдагидан икки баравардан кўп гўшт топшириш ва давлатга сотишга жазм қилдилар. 1965 йилда ҳар юз гектар экин майдони ҳисобига область бўйича сўйилган ҳолда 90 центнердан гўшт олиниши лозим.

«Коминтерн» колхози аъзолари бундан ҳам юксак мажбурият олдилар, бу йил ҳар 100 гектар экин майдони ҳисобига 150 центнердан гўшт ва 400 центнердан сут, етти йилликнинг охирида эса 250 центнердан гўшт ва 800 центнердан сут етиштиришга аҳд қилдилар.

Биз ҳар гектар ердан олинадиган дон ҳосилини 40 центнерга етказиш вазифасини ҳам қўймоқдамиз, деди ўртоқ Андреева. Экин экилмай ҳайдаб қўйилган ерларга экин экдик, маккажўхори майдонини бутун ҳайдалган ернинг 40-50 процентигача кенгайтирамиз. Маккажўхорини — чорвачилик маҳсулотини кўпайтиришнинг мислсиз манбаи деб биламиз. Чорвачилик маҳсулотининг кўпайиши эса колхоз даромадини кескин ошириш имконини беради.

Қишлоқ хўжалигидаги, хусусан чорвачиликдаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни комплекс механизациялаш деди нотиқ, ҳозир айниқса муҳим аҳамиятга эгадир. Ўртоқ саноат ходимлари, келинг мусобақалашайлик, дейди ўртоқ Андреева, биз гўшт ва сут бўйича етти йиллик планни муддатидан илгари бажарамиз, сизлар эса колхозларга машиналар берингиз.

Кўпгина қишлоқ хўжалик артеллари, деди нотиқ, ишлаб чиқариш бинолари қуриш билан бир вақтда қишлоқда маданий-маиший ва уй-жой қурилишини ҳам анча кучайтириш учун зарур воситаларга эгадирлар. Сўнгги тўрт йилда Тамбов области қишлоқларида 40 минг уй қурилди, ҳозир эса маданий-оқартув муассасалари қурилиши авж олдирилмоқда. Ўртоқ Андреева колхоз раисларини ва колхозчиларни қишлоқда энг яхши маиший шароит яратиш учун ва маданият учун мусобақалашишга чақиради.

Сўнгра, делегатлар ва меҳмонлар томонидан қизғин кутиб олинган бир қанча қардош партияларнинг вакиллари съездни табрикладилар.

Ҳиндистон Коммунистик партияси Миллий Кенгашининг бош секретари ўртоқ **Аджой Гхош** ўз нутқида айтдики, Совет Иттифоқининг тинч қурилиш соҳасидаги, фан, техника ва маданият соҳасидаги, халқ моддий фаровонлигини ошириш соҳасидаги муваффақиятлари капитализм идеологларига зарба бермоқда, ревизиячи назарияларни яққол рад этишга хизмат қилади. Совет Иттифоқи ва социализм лагеридаги бошқа мамлакатлар қудратининг ўсиб бораётганлигига бутун ер куррасидаги оддий кишилар тинчлик, барча мамлакатлар озодлиги ва мустақиллигининг ишончли гарови деб қарамоқдалар. Бу гап Осиё ва Африка халқларига айниқса таалуқлидир. Осиё ва Африкада мустамлака тартиби емирилмоқда, кўпгина мамлакатлар миллий мустақилликни қўлга киритиб, мустақил тараққиёт йўлига тушиб олдилар.

Бизларнинг ҳаммамиз, дейди Австралия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси ўртоқ **Эдвард Хилл**, коммунистларнинг улуғ халқаро армиясига таалуқлидирмиз. Ҳар биримиз ўз мамлакатимизнинг катта ватанпарвари бўлганимиз ҳолда ўз интернационал пролетар бурчимизни бажарамиз, бинобарин биз ҳамма коммунистлар қўлга киритган муваффақиятлар билан ҳақли равишда фахрланамиз. Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзолари ва делегат ўртоқлар, сизларнинг муваффақиятларингиз ана шу ютуқлар ичида энг катта ютуқлардир.

Эдвард Хилл айтадики, Австралия ўз табиий бойликлари, истеъдодли ва меҳнатсевар халқи билан иқтисодий турғунлик ва тушкунлик хавфи остида турипти. У ерда Коммунистик партияга хуружлар қилинмоқда, лекин на очиқ реакция, на ревизионистлар унинг марксизм-ленинизмга қатъий садоқатини буқа олдилар.

Минбарга Греция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг раиси **Апостолос Грозос** чиқади. СССРнинг жаҳоншумул тарихий ғалабалари, деди ўртоқ Грозос оғир шароитларда мамлакатни америка империализмига бўйсуниш режимидан озод қилиш учун, ўз озодлиги учун, демократик тараққиёт учун курашаётган халқимизни илҳомлантирмоқда.

Манолис Глезоснинг қамоққа олиниши ва ҳарбий судга берилиши Грецияда ва бутун дунёда катта ғазаб туғдирди. Бу иш Америка империалистларининг кўрсатмасига ва Бонн реваншистларининг истагига мувофиқ қилинди.

Биз, деди ўртоқ Грозос Манолис Глезосни қутқариш учун, 10-12 йилдан бери демократия учун мингларча курашчилар тюрьма ва сургунда азоб чекаётган Грециядаги террор режимига қарши баралла овоз билан чиққан Совет Иттифоқидаги ҳамма жамоат ташкилотларига ва барча совет гражданларига, шунингдек ҳамма ташкилотларга, жамоат арбобларига ва бутун дунёдаги яхши ниятли кишиларга шу съезд минбаридан туриб чуқур миннатдорчилик билдиришни ўз бурчимиз деб ҳисоблаймиз.

Етти йиллик планингизнинг бажарилиши, деди Мексика Коммунистик партияси Марказий комитетининг бош секретари ўртоқ **Дионисио Энсина**, жаҳон социализм лагерини мустаҳкамлайди, халқаро коммунистик ҳаракат обрўсининг ошишига, барча мамлакатларда тинчлик учун халқ оммаси олиб бораётган курашни чуқурлаштиришга янада кўпроқ ёрдам беради.

Биз Мексика коммунистлари яхши биламизки, деди ўртоқ Энсина, ҳозирги пайтда бизнинг вазифамиз, шунингдек барча демократик кучларнинг вазифаси империалистик зулмга қарши, миллий озодлик учун, демократик эркинликларни ҳимоя қилиш учун курашни кучайтиришдан иборатдир.

Нотиқ Мексика коммунистлари номидан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясини ва унинг Марказий Комитетини, ишчилар синфини ва бутун совет халқини қизғин табриклайди, коммунизм қурилиши планларини амалга ошириш соҳасида муваффақиятлар тилайди.

Кечки мажлиснинг охирида раислик қилувчи айтадики, съезд президиуми ўртоқ Н. С. Хрушчев доклади юзасидан съезд резолюцияси лойиҳасини тайёрлаш комиссияси тузиш ҳақида таклиф киритади.

Комиссия ҳайъатига қуйидаги ўртоқлар бир овоздан сайланади:

Н. С. Хрушчев (раис)	А. П. Кириленко	З. Н. Нуриев
Е. И. Андреева	А. И. Кириченко	Н. В. Подгорний
А. Б. Аристов	Ф. Р. Козлов	Д. С. Полянский
Н. И. Беляев	Е. П. Колушчинский	П. Н. Поспелов
Л. И. Брежнев	Д. С. Коротченко	И. Р. Раззоқов
К. Е. Ворошилов	А. Н. Косигин	Қ. И. Сатпаев
А. И. Гаевой	И. И. Кузьмин	П. А. Сатюков
В. В. Гришин	О. В. Куусинен	В. Е. Семичастний
Г. А. Денисов	И. Г. Кэбин	З. Т. Сердюк
П. И. Доронин	М. А. Лаврентьев	А. Ю. Снечкус
И. И. Дядик	Н. В. Лаптев	Т. И. Соколов
Л. Н. Ефремов	А. Н. Ларионов	И. В. Спиридонов
М. Т. Ефремов	П. Ф. Ломако	М. А. Суслов
А. Ф. Засядько	К. Т. Мазуров	В. Н. Титов
А. Г. Зверев	Р. Я. Малиновский	С. А. Товмасян
Н. Г. Игнатов	Н. Я. Мамай	Т. Ўлжабоев
С. Д. Игнатьев	Д. М. Матюшкин	В. И. Устинов
Я. Э. Калнберзин	В. В. Мацкевич	Д. Ф. Устинов
Н. Т. Кальченко	В. П. Мжаванадзе	Е. А. Фурцева
С. Камолов	А. И. Микоян	А. И. Хворостухин
И. В. Капитонов	И. Д. Мустафоев	Н. М. Шверник
Д. Д. Қораев	Н. А. Муҳитдинов	А. М. Школьников

Шу билан кечки мажлис тамом бўлди.

4 февралда съезд ўз ишини давом эттиради. (ТАСС).

Ўзбекистон ССР Олий Совети ва маҳаллий Советлари депутатлигига кандидатлар кўрсатилмоқда

Ўзбекистон меҳнаткашлари республика давлат ҳокимиятининг олий органига ва маҳаллий Советлар депутатлигига ўзларининг энг яхши вакилларини тавсия этмоқдалар.

Тошкентдаги кўн-мўйна заводи коллективининг йиғилиши бўлиб ўтди. Бу йиғилишда Октябрь сайлов округидан депутатликка кандидат қилиб Тошкент медицина институти госпитал хирургияси кафедрасининг доценти **Ориф Султонович Умаров** кўрсатилди.

Қорасув районидаги Ленин номли колхоз аъзолари шу колхознинг раиси **Туроб Нормуҳаммедов**ни Жамбул сайлов округидан депутатликка ўзларининг кандидати қилиб кўрсатдилар.

Сайловолди йиғилишларида депутатликка кандидат қилиб кўрсатилган кишилар орасида қуйидагилар бор: Октябрь қишлоқ район партия комитетининг биринчи секретари **Анвар Акрамов**, 4-«Вревски» наслчилик совхозининг сут соғувчиси **Мунаввара Нурматова**, Тошкент область ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг бошлиғи **Мурот Шералиевич Шералиев**, Янгийўл районидаги Сталин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Абдулла Ортиқов**, Тошкент область партия комитетининг секретари **Борис Григорьевич Мирзабеков**, атоқли ўзбек шоираси **Зулфия Исроилова**, Янгийўл районидаги Ленин номли колхознинг раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони **Олимбой Қўчқоров**, Сирдарё район партия комитетининг биринчи секретари **Иброҳим Ильёсович Каримов**, Боёвут районидаги Карл Маркс номли колхознинг раиси **Юсуф Хўжабеков**, Тошкент шаҳар Ленин район партия комитетининг биринчи секретари **Толиб Содиқов**, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети илмий-техника комитетининг раиси, республика Фанлар Академиясининг академиги **Мухамед Тошевич Ўрозбоев**, Бекобод район партия комитетининг биринчи секретари **Исроил Каримов**, Тошкент шаҳар Октябрь район ижроия комитетининг раиси **Мирвали Мирхўжаев**.

* * *

Янгийўл районида «Сельэлектро» районлараро конторасн коллективининг сайлов олди йиғилишида Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари **Собир Камолович Камолов** кўрсатилди. Ўзбекистон металлургия заводи коллективи область Совети депутатлигига кандидат қилиб республика Министрлар Советининг раиси **Мансур Зиёевич Мирзаахмедов**ни кўрсатди. Чирчиқ электрохимия комбинатининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси **Шароф Рашидович Рашидов**ни депутатликка кандидат қилиб кўрсатдилар. Оҳангарондаги 9-шахта коллективи сайловолди йиғилишининг қарорига мувофиқ Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари **Сирож Нуриддинов** область Совети депутатлигига кандидат қилиб кўрсатилди.

Тошкент область Совети депутатлигига кандидат қилиб қуйидагилар ҳам кўрсатилди: 1-«Оҳангарон» совхозининг сут соғувчиси **Дона Парпиева**, Оҳангарон районидаги 31-мактаб ўқитувчиси **Мисқол Азимова**, «Алмаликсвинецстрой» трестига қарашли 3-қурилиш бошқармасининг йўл бригадаси бошлиғи **Низом Ғозиқулов**, Пискент районидаги Хрушчев номли колхознинг раиси **Ходиқул Абдиқулов**, Ўртасарой районидаги «Полярная звезда» колхозининг механиги **Азим Мирзанович Эрматов**, Ўрта Чирчиқ район партия комитетининг биринчи секретари **Сурен Отабекович Отабеков**, Оржоникидзе районидаги Хрушчев номли колхознинг бригада бошлиғи **Тўхта Абдуллаева**, Урсатьевская станцияси паровоз депосининг машинист-инструктори **Николай Иванович Бяков**, 1-«Далварзин» совхози трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи **Набижон Абубакиров**, Тошкент область судининг раиси **Фахриддин Иброҳимович Муҳитдинов**, «Малик» совхозининг энтомологи **Нина Евдокимовна Блашченко**, Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент область комитетининг биринчи секретари **Убайдулла Аббосович Абдураззоқов**, Қўрғончи жут-каноп заводининг ишчиси **Мансура Усмонова**, Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари **Фахмиддин Хўжаевич Хўжаев**, Бўка районидаги Ленин номли колхознинг аъзоси **Зеби Ортиқова**, Бўка районидаги иккинчи РТС директори **Зокир Мусаевич Ғозиев**, Бекобод металлургия заводининг пўлат эритувчиси **Банноб Мирзаматов**, «Назарбек» совхозининг бригада механиги **Шомирза Шораҳимов** ва меҳнаткашларнинг бошқа вакиллари. (ЎзТАГ).

ИДЕОЛОГИЯ ИШЛАРИ МАСАЛАЛАРИГА БАҒИШЛАНГАН ОБЛАСТЬ КЕНГАШИ

Ўзбекистон КП Тошкент область комитетида идеология ишларини кучайтириш масалаларига бағишлаб ўтказилган кенгаш икки кун давом қилди. Кенгашда шаҳар ва район партия комитетларининг секретарлари, пропаганда ва агитация бўлимларининг мудирлари, шаҳар ва район ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари, матбуот ходимлари, пропагандистлар, маданий-оқартув муассасаларининг раҳбарлари қатнашдилар.

Кенгашда КПССнинг навбатдан ташқари XXI съезди материалларини пропаганда қилишга, республика Олий Совети ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари сайловига тайёргарлик даврида аҳоли ўртасида олиб бориладиган оммавий-сиёсий ишларга катта эътибор берилди. Кенгаш қатнашчилари коммунистларнинг, комсомоллар ва партиясизлар активининг марксча-ленинча ўқишига раҳбарлик қилиш практикаси тўғрисида, хотин-қизлар ўртасида тарбиявий иш олиб бориш тўғрисида, лекция пропагандасига хусусан илмий-атеистик пропагандага, ишчи ва қишлоқ мухбирлари ҳаракатига, шаҳар ва район газеталарига раҳбарлик қилиш тўғрисида бир қанча докладларни тингладилар ва муҳокама қилдилар.

Кенгашда Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пропаганда ва агитация бўлими мудири Ғ. Н. Нажимов, Тошкент область партия комитети секретари И. М. Пидаев ўртоқлар сўзладилар.

Кенгаш қатнашчилари учун халқаро аҳвол тўғрисида, ҳозирги замон ревизионизми ҳақида лекциялар ўқилди. Кенгаш ҳақидаги батафсил ҳисобот газетамизнинг келгуси сонларидан бирида босилади.

Ер ҳайдаш, ариқ-зовурларни тозалаш, далага ўғит чиқариш, яхоб бериш ва техникани тайёрлаш ишларини ҳартомонлама кучайтирайлак!

Юқори Чирчиқ районидаги Жданов номли колхозда кўклам экиш кампаниясига тайёргарлик қизитиб юборилган. Бу ерда ариқ-зовурларни тозалаш, маҳаллий ўғит тўплаш, шудгорлаш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Суратда: ер ҳайдаш пайти. (Доирада) тракторчи Одил Қамбаров.
М. Шевелев фотоси.

Тюпкочилар сони кўпайди

ПИСКЕНТ. **(Телефон орқали олинди).** «Гулистон» колхози механизаторлари, колхозчилари республика қишлоқ хўжалик ходимларининг XIII қурултойи белгилаб берган тадбирларни амалга ошириб, мўл ҳосил етиштириш мақсадида қатор ишларни бажармоқдалар.

— Ўтган йили давлатга 1700 тоннага яқин пахта топширдик. Лекин план бажарилмади, — дейди колхоз агрономи ўртоқ Мўмин Усмонов. — Бунга бир жиҳатдан обҳаво шароитининг ноқулай келганлиги сабаб бўлди, иккинчидан ташкилий ишларда баъзи камчиликларга йўл қўйилди. Бу йил ўтган йилги камчиликларнинг такрорланмаслиги учун курашамиз. Давлатга камида 1850 тонна пахта топшириш юзасидан мажбурият олдик, дала ишлари кучайтириб юборилди.

Ҳақиқатан ҳам «Гулистон» колхозининг аъзолари мўл ҳосилга тайёргарликни кучайтириб юборганлар. Бу ерда барча дала ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Бригадирлар, звено бошлиқлари ишнинг бориши, сифати устидан контроллик қилиб борадилар. Тракторчилар, плугаторларнинг ғайрат кўрсатиб ишлаши туфайли, барча экин майдонлари сифатли шудгордан чиқарилмоқда.

КПСС XXI съездида ўртоқ Н. С. Хрушчев томонидан қилинган докладда қишлоқ хўжалигини ривожлантиришнинг янгидан-янги йўллари кўрсатиб берилди. Пахтачиликни ривожлантириб, ҳосилдорликни ошириш, янги ерларни ўзлаштириш, механизациядан кенг фойдаланиш, трактор-далачилик бригадалари сонини кўпайтириш тўғрисида кўрсатмалар берилди. Колхоз аъзолари ана шунга амал қилиб, қатор тадбирларни амалга оширмоқдалар. Ҳозиргача 200 гектар янги ер очилди. Шунингдек 5 та тюпкочи бригада тузилди. Бу бригадаларга Холмат Отақулов, Илёс Зиёхўжаев сингари тажрибали, моҳир механизаторлар бошлиқ қилиб тайинланди. Уларга 50-60 гектардан ер, 5-6 тадан ишчи кучи биркитилган, зарур техника билан таъминланган. Тюпкочи бригадаларга иш қизғин бормоқда. Ер ҳайдаш ишлари сифатли бажарилди. Техникани кўкламга тахт қилиб қўйиш учун астойдил киришилди.

Колхозда ариқ-зовурларни тозалаш уюшқоқлик билан бормоқда. Ҳозиргача 8 минг 900 метр узунликда ариқ-зовур тозаланди. Колхозчилар бу соҳадаги ишларни 15 февралгача тугаллаш учун курашмоқдалар.

Маҳаллий ўғит ҳосилдорликни оширишда муҳим роль ўйнашини колхоз аъзолари ўзларининг кўп йиллик тажрибаларида синаб келмоқдалар. Шунинг учун ҳам бу ишга эътибор берилиб, ҳозиргача далага 200 тоннадан ортиқ ўғит ташиб чиқарилди.

«Гулистон» колхози аъзолари бу йил ҳар гектар ердан камида 25 центнердан ҳосил етиштириб, давлатга топширишга қарор қилганлар. Колхоз аъзолари ўз хўжаликларининг келгуси етти йилликдаги перспектив планини ҳам ишлаб чиқдилар. Бу планга мувофиқ 1965 йилга бориб, пахта майдонлари бирмунча кенгаяди, гектаридан олинадиган ҳосил камида 30 центнерданга етказилади.

Колхозчилар, механизаторлар мўл ҳосил тараддудида дала ишларини кун сайин кучайтирмоқдалар. Ишни ўзаро социалистик мусобақа асосида ташкил этиб, меҳнатда юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Трактор-далачилик бригадалари

ЎРТАСАРОЙ, **(«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан).** Ўтган йил «Северний маяк» колхозининг ҳамма бригадаси трактор-далачилик бригадасига айлантирилган эди. Барча майдондаги ғўза кетмонсиз тракторлар билан икки томонлама парвариш қилинди. Кўпчилик ердаги ғўзани дўл уриб зарарлантирганига қарамай, колхоз гектаридан 20 центнердан пахта топширди, пахтанинг таннархи арзонлашди. Охунбобоев номли колхозда ҳам трактор бригадалари комплекс механизациялаштирилиб, техникадан унумли фойдаланилди.

Свердлов номли колхоз трактор-далачилик бригадасининг бошлиғи ўртоқ М. Дусанбоев ҳам энг яхши натижага эришди ва 120 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 29 центнердан пахта топширишга муваффақ бўлди.

Бу йил райондаги колхозларда тюпкочи трактор-далачилик бригадаларининг сони 14 тадан 34 тага кўпайтирилди. Уларга 5294 гектар ер майдони ва 2046 ишчи кучи биркитилди. Трактор-далачилик бригадалари Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорлари XIII қурултойида қатнашган трактор-далачилик бригадалари бошлиқларининг «Республика колхоз ва совхозларидаги бригадаларга, ҳамма механизаторларга Мурожаатини қизғин маъқуллаб, гектаридан 24,8 центнердан ёки 13124 тонна пахта етиштириш мажбуриятини олдилар.

Трактор-далачилик бригадалари кўклам экишига техникани тайёрлашга оммавий равишда киришдилар, пахта майдонлари шудгор қилиб қўйилди.

Ленин номли, Сталин номли ва «Гулистон» колхозларидаги бригадаларнинг ҳаммаси трактор-далачилик бригадасига айлантирилди.

* * *

Бўз ерни ўзлаштириб...

1958 йилнинг апрель ойи. Холи ака тонгда уйғонди. Апил-тапил кийинди-да, ҳовли юзига чиқди. Қараса бутун осмонни қора булут қоплаб олган. Ёмғир гўё атайлаб челакдан қуяётгандек шариллаб ёғмоқда. Холи ака ўз уйидан 200 метрча узоқлашиб, унча катта бўлмаган тепаликка кўтарилар экан, бирдан тўхтади-да, орқасига бурилиб, кечагина ўз оиласи билан кўчиб кирган ясси тепалик устидаги ёлғиз қаққайган уйчага назар ташлади.

Ҳаммаёқ яйдоқ чўл. Узоқда пасту-баланд тепаликлар, уйдим-чуқур ерларда ўтлаб юрган 3-4 та туядан бошқа ҳеч нарса кўринмайди. Яқин атрофда на бир қишлоқ бор, на бир уй. Кишини зериктириб, дилга ғашлик солувчи ёмғирнинг тинишидан ҳали-бери дарак йўқ. Холи ака чўл янтоқлари билан қопланган бепоён далаларга, сувга чанқоқ бўлган катта-катта майдонларга кўз югуртирар экан, «ҳа демай бу ерлар гуркираган пахтазорга айланади, мана бу баландликда катта обод қишлоқ барпо бўлади» деган фикрни кўнгилдан ўтказди. Унинг нигоҳида умид ва ишонч аломати бор эди.

Холи ака Бўка районидаги «Ленин йўли» колхозига қарашли кимсасиз бу даштга ана шундай ёмғирли кунда Оққўрғон районидан кўчиб келди. Колхоз марказидан ўнлаб километр узоқликда жойлашган бу қақроқ ерларни ўзлаштиришга анжомат берилишини сўраб, ариза ёзди. Колхоз правлениеси Холи Жанкеевнинг бу илтимосини қондирди.

Бепоён чўл бағрига ҳаёт сувини югуртиришдек олижаноб мақсадни ўз олдига қўйган Жанкеев сурункасига салкам 40 кун давом этган ёмғир шароитида ўз оиласи билан озмунча қийинчиликларни бошидан кечирмади. Қатъий ва мустаҳкам ирода туфайли бу қийинчиликларга бардош берди, енгди. Буни кўргач ён-атрофдаги одамлар бу ерга бирин-кетин кўчиб кела бошлашди. Ҳадемай, бу ерда 13 кишидан иборат далачилик бригадаси тузилди. Бригада аъзолари Холи Жанкеевни бир овоздан бригада бошлиғи қилиб кўрсатдилар.

Бригада аъзолари янги ерларни ўзлаштиришга астойдил киришдилар. Техника ёрдами билан қисқа муддат ичида 65 гектар бўз ер ўзлаштирилиб, 50х50 схемасида квадрат-уялаб чигит экилди. Экилган чигитни бир текисда ундириб олишга эришган меҳнатсевар бригада пахтакорлари ёз ойларида ғўзаларни сифатли парвариш қилдилар. Суғоришни ташкил этишдаги қийинчиликларни бартараф қилиш учун озмунча куч ва ғайрат сарф бўлмади. Қир ёқалаб экилган ғўзаларни суғориш учун пастдан юқорига қараб 800 метр узунликда кўтарма ариқ қазиб сув чиқаришга тўғри келди.

Ёз бўйи қилинган фидокорона меҳнат ўз самарасини кўрсатди. 65 гектар майдоннинг ҳаммасида мўл ҳосил етиштирилди. Бригада теримчиларидан Ўрингул Муртозаева, Жўрахон Сафарбоева, Малтой Тожиев, Зиёда Ойнабекова ва бошқалар кўп минг килограммчилар ҳаракатига қўшилиб, мавсумда 10 тоннадан пахта ва 6-7 тоннадан кўрак териб топширишди. Янги ўзлаштирилган майдонларнинг ҳар гектаридан биринчи йилдаёқ мўлжалдаги 15 центнер ўрнига 24 центнердан ҳосил йиғиб олинди. Кеч куз кунлариданоқ ҳосил батамом йиғиб-териб олинган майдонлар пешма-пеш ғўзапоядан тозаланиб шудгор қилинди. Ерларни сифатли шудгор қилишда колхоз механизатори Ортиқбой Тожиев яхши натижаларни қўлга киритди. У иш кунидан унумли фойдаланиб ҳар куни 7-8 гектар майдонни шудгор қилишга эришди. Ҳозирги кунда бригада аъзолари далага гўнг чиқариш ишини уюшқоқлик билан ўтказмоқдалар, механизаторлар эса экин майдонини бўз ерлар ҳисобига янада кенгайтириш учун астойдил курашмоқдалар.

А. ХАКИМОВ,
А. ИМОМОВ.

Ёшлар ташаббуси

Комсомол-ёшлар муҳим масалани муҳокама қилишга йиғилдилар. Партия ташкилотининг секретари Ислом Усмоновнинг сўзи билан айтганда, бугун улар 1959 йилда мўл ҳосил етиштиришни таъминлаш учун қандай ишлар қилинишини аниқлаб олишлари керак.

Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозида 1958 йили 1500 гектар ернинг ҳар гектаридан 28 ўрнига 27 центнердан пахта етиштирилди. Мажлисга йиғилганлар бунинг сабабини чуқур муҳокама қилдилар. Кўпчилик ҳосилнинг мўлжалдан камайиб кетишига асосий сабаб ўтган йили маҳаллий ўғитдан жуда кам фойдаланилганидир, деб айтди. Бироқ шунга қарамай бу йил ҳам далага гўнг чиқаришга кам эътибор берилаётир. Шу туфайли комсомол-ёшлар бу ишни тубдан жонлантиришга қарор қилдилар.

Бўлиб ўтган йиғилишдан сўнг 25 комсомол-ёшлардан ташкил топган транспорт бригадаси ишга тушди. Унинг ихтиёрида 4 автомашина, 20 арава бор. Холхўжа Икромов бошчилик қилаётган бу бригада шу кунгача далага 1300 тоннадан ортиқ маҳаллий ўғит ташиб чиқарди. Мўл ҳосил учун курашда айниқса Т. Саидвалиев, Б. Эргашев, Р. Жамолов, А. Шейзонов каби шофер ва аравакашлар яхши ишламоқдалар.

Ёшларнинг ташаббуси билан 900 гектар ер маҳаллий ва минерал ўғит солиниб шудгорланди, 2500 кубометр ҳажмлаги ариқ ва зовурлар тозаланди. Бу ишда М. Юсупов, Н. Каримбоева, Ф. Машрапов, М. Ғиёсова сингари ўртоқлар яхши натижаларга эришдилар. Колхозда қишлоқ хўжалик техникасини кўкламга ҳозирлаш иши ҳам яхши ташкил қилинган. 3 ДТ-24 трактори, 28 универсал, 22 автомашина ва мавжуд плуг, культиватор ҳамда араваларни ремонт қилиш ишлари тугалланай деб қолди.

Т. НАЗИРОВ,
Х. ХУДОЁРОВ.

Чорвачилик фермаларида ветеринария қоидаларига тўла амал қилайлик

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейинги ўтган давр ичида мамлакатимиз қишлоқ хўжалигида катта ўзгаришлар юз берди. Чорвачиликни ривожлантириш ва унинг маҳсулдорлигини тинмай ошириб бориш учун зарур бўлган шароитлар яратилди.

Яқин икки-уч йил ичида аҳоли жон бошига гўшт, сут, ёғ етиштиришда АҚШ га етиб олиш тўғрисида Коммунистик партия томонидан қўйилган шарафли вазифани амалга оширишда областимиз чорвадорлари ҳам бирмунча муваффақиятларни қўлга киритдилар. Улар партиянинг XXI съездини гўшт, сут, тухум ва жун маҳсулотларини кўпайтириш соҳасида анча иш қилган ҳолда кутиб олдилар.

Чорвачиликни ривожлантириш ва ундан олинадиган маҳсулотларни кўпайтиришда илғор хўжаликларнинг ветеринария ходимлари ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Йирик шохли молларнинг бруцеллёз касалини текшириш ва уй паррандаларидаги ўлат касалининг олдини олиш ишлари бирмунча дуруст йўлга қўйилди.

Аммо областимизнинг ҳамма районларида ҳам ветеринария соҳасидаги ишлар талабга тўла жавоб берадиган даражада эмас, албатта.

Айниқса областнинг Тошкент, Гулистон, Бекобод ва Янгийўл районларида аҳвол ачинарли. Бу районларда бруцеллёз билан касалланган майда шохли молларнинг биронтаси ҳам кўнгилдагидек даволангани йўқ. Ўрта Чирчиқ районида 15 минг қорамолдан 300 тасининг бруцеллёз билан касалланганн аниқланди. Шунингдек Калинин ва Пискент районларида ҳам моллардаги бруцеллёз касаллигини текшириш ана шундай ёмон аҳволда. Бўстонлиқ районида эса 7 минг бош йирик шохли молдан 2,3 минг, 40 минг бош майда шохли молдан 25 мингтасидаги куйдирги касалига қарши курашилган. Моллардаги куйдирги касалига қарши курашиш Оржоникидзе, Гулистон, Бўка, Ўртасарой, Пискент районларида ҳам худди шундай қониқарсиз ҳолда олиб борилмоқда.

Моллар ўртасидаги гельминтоз касалликларини асосан итлар тарқатади. Шунинг учун ҳам итларнинг ичидаги гельминтларни (қуртларни) йўқотиш чораларини ўз вақтида кўриш зарур. Ваҳоланки Қуйи Чирчиқ районида 400 та итдан 40 тасигина гельминтдан тозаланган. Тошкент, Сирдарё ва Ховос районларида ҳам итларнинг гельминтоз касалликларига қарши етарли кураш олиб борилмаяпти.

Бўстонлиқ, Қорасув, Оржоникидзе, Янгийўл, Гулистон ва бошқа бир қатор районларда эса уй паррандаларида бўладиган ўлат касалига қарши курашиш қониқарсиз аҳволда. Бу фактлар жойларда юқумли касалликларнинг олдини олиш ва уни йўқотиш масалаларига жиддий эътибор берилмаётганлигини кўрсатиб турибди.

Моллардаги куйдирги касали асосан Оққўрғон районидаги Ленин номли, Юқори Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозларида, Оҳангарон районидаги Тошкент наслчилик совхози, Бўстонлиқ районидаги айрим хўжаликларда кўпроқ тарқалган. Бунга ўша районларнинг бош ветврачлари Касьян, Пак, Новожилов, Ремигайло, Ҳошимов ва Сон ўртоқлар жавобгардирлар. Чунки улар ўз вазифаларига совуққонлик билан қараганлар, молларнинг аҳволидан вақтида хабар олиб турмаганлар, натижада шу колхоз ва совхозларнинг моллари орасида куйдирги касали кўпайиб, бир неча мол ўлган.

Қатор хўжаликларда чўчқалардаги ўлат касалини йўқ қилиш чоралари ҳам яхши йўлга қўйилмаганлигини алоҳида кўрсатиб ўтиш керак. Вақтидан ўтказиб ҳамда нотўғри эмлаш натижасида ўтган 9 ой ичида областимиздаги 10 хўжаликда айрим чўчқалар ўлат касалига йўлиққан. Октябрь районидаги Калинин номли колхозда ветфельдшер ўртоқ Тучков чўчқаларни 5 миллион вакцина ўрнига 2 миллион вакцина билан бир марта эмлаган. Ана шу палапартишлик натижасида бирданига 90 та чўчқа касалланган.

Ветеринария ходимларининг 30 июнда бўлиб ўтган кенгашида ўлат касалига қарши курашилмаганлиги сабабли 7-«Кўкорол» ва Киров номли совхозларда чўчқалар бир неча ой касал бўлганлиги, аммо ветфельдшерлар бу ҳақда ҳеч кимга ҳеч нарса билдирмаганликлари учун қаттиқ танқид қилинган бўлса ҳам улар хулоса чиқармаётирлар.

Уй паррандаларидаги ўлат касаллигига ҳам ҳаддан ташқари эътиборсизлик билан қаралмоқда. Бунга сабаб, биринчидан, айрим хўжаликларда паррандаларнинг бир жойдан иккинчи жойга кўчиришга ҳафсала қилинмайди, иккинчидан кичик паррандалар ўз вақтида эмланмайди. Калинин районидаги Карл Маркс номли колхозда худди ана шундай аҳвол юз берган. 1000 та парранда 18 июнда вакцина билан эмланган-у, аммо иккинчи марта эмлашга эътибор берилмаган. Райониинг бош ветврачи ўртоқ Трошкин бўлса ветеринария участкасининг мудири ўртоқ Белоцерковскийнинг бу нотўғри иши учун ҳеч қандай чора кўрмаган.

Областимиз районларидаги яйловларда боқиладиган моллар орасида гижжа касалликлари: ценуроз, эхинококкоз, гемонхоз касалликлари ҳам тарқалган. 9 ой ичида шу касалликлардан 2000 бош майда шохли мол зарарланган. Бунга майда шохли моллар ичидаги гельминтлар яхши тозалаб ташланмаганлиги ҳамда яйловларни алмаштириш қоидасига риоя қилинмаганлиги, доимий равишда итларнинг ичидаги гельминтлар йўқотилмаганлиги сабаб бўлди. Шунинг учун ҳам ветеринария мутахассислари олдида профилактик ва даволаш тадбирларини кучайтиришдек катта вазифа турадн. Улар ҳайвонлардаги касаллик бошқаларга юқмаслиги учун уларни албатта карантинда тутиш тадбирларини амалга оширишлари, касалликларни жуда синчиклаб текшириб, ўз вақтида даволашлари лозим. Буларни амалга оширишда ишга бош ветврачнинг шахсан ўзи раҳбарлик қилиши, ветучастка ва ветпунктларга талабчанлик ва контролликни кучайтириши керак.

Шуни айтиш керакки, областимиздаги чорва молларини даволаш учун биз ҳамма имкониятларга эгамиз. Биринчи навбатда, жуда кўп давлат ветеринария тармоқлари, олий ва ўрта маълумотли мутахассислар, колхозларда эса ветеринария ходимлари ишлаб турибдилар. Булардан ташқари Ўзбекистон илмий-текшириш ветеринария институти, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг ветеринария бошқармаси бу ишда доимий ёрдам кўрсатмоқда. Ветеринария муассасалари ва уларда мавжуд бўлган асбоб-ускуналар, дори-дармонлар молларни соғ-саломат сақлашга имкон беради. Шу имкониятларни тўла ишга солиб билган Оржоникидзе ва Ўртасарой районларида даволаш ишларини яхшилаш юзасидан анча ишлар қилинди, натижада молларнинг касалланиш ва нобуд бўлиши анча камайди. Аммо кўпчилик районларда ана шу даволаш имкониятларидан жуда қониқарсиз фойдаланилаётганлиги сабабли кўнгилсиз ҳоллар ҳамон юз бераётир. Бунга Юқори Чирчиқ, Мирзачўл, Қуйи Чирчиқ ва Бўка районларида ветеринария шифохоналарининг ёмон ишлаётганлиги яққол мисол бўла олади.

Бўка район ветеринария шифохонасининг стационарида 1957-1958 йилда собиқ бош ветеринар врач Карповнинг бинокорлик материаллари сақланган. Касал молларни асосан ўрта маълумотли ветеринария ходимлари (ветфельдшер ва санитарлар) қабул қилганлар, ветврачлар эса бу иш билан мутлақо шуғулланмаганлар. Бундай тартибсизликларнинг ҳаммаси бош ветеринар врачларнинг даволаш ишларидан узоқлашганлиги ва ўз қўл остидаги кишиларни контроллик қилмаганлигидан келиб чиққан.

Фан юқори даражада тараққий этиб, даволашнинг янги усуллари топилаётганлигига қарамай, бу усуллар областимизда жуда кам қўлланилмоқда. Даволашнинг бу янги усулларини ўрта маълумотли ветеринария ходимлари, бош ветврачлар ўрганмаяптилар, тўғрироғи ўз устларида ишламаётирлар. Антибиотиклардан яхши фойдаланилмаяпти. Бунга Калинин районининг ветфельдшери Сискутов, Тошкент районидан Янков ўртоқларнинг фаолиятларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин.

Ветеринария фани ютуқларидан фойдаланиб, даволаш ишларини яхшилаш учун қўлланиладиган бирдан-бир тадбир колхозларда касал ва нимжон молларни бир ерда тўплайдиган стационарлар қуришдан иборатдир. Мана шундай стационарлар қуриш жойлардаги ҳамма бош ветврачлар олдига муҳим вазифа қилиб қўйилган эди. Аммо ҳалигача бирорта районда битта ҳам стационар ташкил қилинган эмас. Шунингдек, кўпгина шифохоналар, ветеринария участкалари ва ветпунктлари асбоб-ускуналар, дори-дармонлар, халат ва сочиқлар билан етарли даражада таъминланмаган. Ветеринария таъминоти учун ажратилган маблағ зарур бўлган товарларни сотиб олиш учун етмайди. Шифохоналар, ветучастка ва пунктлар, шунингдек стационарлар санитария талабларига жавоб бермайди.

Ветеринария ходимларининг асосий вазифаси даволаш ишларини яхшилашдир. Шу мақсадда яқин кунлар ичида мавжуд бўлган камчиликларни йўқотиш, ветеринария муассасаларининг аҳволини яхшилаш, уларни асбоб-ускуналар билан таъминлаш, район ветеринария шифохонасида, шунингдек ветучастка ва пунктларда касал молларни қабул қиладиган маълум кунларни белгилаш зарур. Район бош ветеринария врачининг ташаббуси билан колхозларда изолятор ва стационарлар ташкил этилиши лозим. Шу билан бирга бош ветврач райондаги ветеринария ходимларини тўплаб, уларни даволашнинг энг янги усуллари билан таништириш мақсадида семинарлар ўтказиб туриши зарур.

Областнинг кўпгина районларида чорвачилик фермаларининг санитария томонига яхши эътибор берилмайди. Жуда кўп хўжаликларда чорвачилик бинолари яхши қурилган бўлса ҳам аммо ветеринария ходимларининг эътиборсизлиги натижасида бу биноларнинг ичи ҳамма вақт ифлос бўлади, гўнг ўз вақтида чиқариб ташланмайди, қўраларнинг ичида гўнг уюлиб ётади, фермаларда гўнг сақланадиган махсус жойлар йўқ. Ем-хашакларнинг тозалигига эътибор берилмайди, молларнинг усти, туёқлари ўз вақтида тозалаб турилмайди. Кўпинча моллар ариқларда ёки молхоналарнинг атрофидаги кўлмак сувларда суғорилади.

Колхозлардаги чорвачилик фермаларини санитария нуқтаи назаридан яхшилаш учун Оржоникидзе районидан намуна олиб, ўн кунда бир марта санитария куни ўтказиш лозим. Санитария кунини ўтказиш учун махсус бир ветеринария ходими биркитилса яхши бўлади.

Яқин кунларда район марказларида, ветучастка ва пунктларда касаллик билан нобуд бўлган молларни кўмадиган махсус чуқурлар қазиш лозим.

Молларнинг, айниқса ёш молларнинг нобуд бўлишига асосий сабаблардан бири молларга яхши қарамаслик ёки бошқача сўз билан айтганда юқумли касалликларга қарши профилактик тадбирлар яхши йўлга қўйилмаганлигидир.

Ёш моллар кўпинча эна сутига тўймаганликдан, сутдан чиққандан кейин эса етарли даражада ем-хашак берилмаганлигидан, колхозларда бузоқ ва қўзилар учун иссиқ хоналар ташкил этилмаганлигидан нобуд бўлади. Шунингдек ёш молларнинг нобуд бўлишига яна бир сабаб шуки, улар режимга мувофиқ овқатлантирилмайди, натижада қорин-ичак касалликларига йўлиқадилар. Ветеринария ходимлари ва зоотехниклар колхоз раҳбарларидан ёш моллар учун иссиқ хоналар қуришни, уларни яхши боқиш учун шароит яратиб беришларини талаб қилишлари зарур.

Мамлакатимизда чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришда ветеринария ходимларининг хизмати катта. Юқорида келтирилган фактлардан кўриниб турибдики, даставвал молларни ёшлигидан яхши боқиш, биноларни санитария қоидаларига риоя қилган ҳолда тутиш, ҳар қандай касалликларнинг олдини олиш учун вақтида эмлаш зарур. Шуларга тўла амал қилингандагина молларнинг сони борган сари ортиб боради, натижада чорвачилик маҳсулотлари кўпаяди. Буларни амалга ошириш ветеринария ходимларининг шарафли бурчидир.

Ф. ИШЧЕНКО,
Область қишлоқ хўжалик бошқармаси ветеринария бўлимининг бошлиғи.

Ўзбекистон архитектураси ҳақида янги китоб

Ўзбекистон Давлат бадиий адабиёт нашриёти Москвада бўладиган ўзбек адабиёти ва санъати декадаси муносабати билан «Ўзбекистоннинг машҳур архитектура ёдгорликлари» номли янги китобни нашр этди. Бу китоб Ўзбекистон ССР Фанлар академияси санъатшунослик институтининг илмий ходимлари Г. А. Пугаченкова ва Л. И. Ремпель ўртоқлар томонидан ёзилган.

Китобнинг «Ўзбекистон архитектурасининг тараққиёти ҳақида тарихий очерк» бўлимида республика архитектураси тарихи, кўпгина қалъа, ғор ва саройлардаги қадимий ёдгорликлар билан китобхонларни таништирилади. Бундан ташқари «Самарқанд», «Шаҳрисабз», «Бухоро» ва «Хива» деб аталувчи бўлимлар ҳам жуда кўп қизиқарли тарихий маълумотларни ўз ичига олади.

Т. МАҲМУДОВ.

АМАЛИЙ САНЪАТНИНГ ЁШ УСТАЛАРИ АСАРЛАРИ ДЕКАДА ВИСТАВКАСИДА

Тошкент рассомлар билим юртида таълим олаётган амалий санъатнинг ёш усталари декадага атаб бир қанча асарлар яратдилар. Ёш рассомларнинг меҳр билан ишлаган асарларидан 20 таси танлаб олиниб, Москвада ташкил этиладиган виставкага юборилди.

Москва виставкасига танлаб олинган асарлар орасида И. Зайниддиновнинг «Орденли комсомол» номли ганч панноси, ёш керамикачи Т. Титованинг чойнак-пиёла ва лагандан иборат сервизи, В. Губарев ясаган «Қандил», Р. Мираъзамов ишлаган нақшли столча ва бошқалар диққатга сазовордир. Бу асарлар билим юртида таълим олаётган ёш санъаткорлар ҳунарни пухта эгаллаётганликларини яққол кўрсатади.

О. АПУХТИН.

Тошкентнинг Киров районидаги маданият уйи ҳузурида ташкил этилган бадиий ҳаваскорлар тўгарагига 30 га яқин турли касбдаги кишилар мунтазам қатнашиб туради. Ҳозир ҳаваскорлар сайловчиларга маданий хизмат кўрсатиш мақсадида янги программа тайёрладилар. Суратда: тўгаракнинг талантли ҳаваскори Д. Шомансурова «Қозоқ вальси»ни машқ қилмоқда.

М. Нуриддинов фотоси.

Пойтахтимиздаги «Таштекстильмаш» заводи ишчилар ошхонаси янги техника билан жиҳозланган. Ошхона залига яқинда кофе, какао ва сут қуйиб турадиган автомат ўрнатилди. Бу автомат хўрандаларга хизмат кўрсатишни тезлаштириш имконини бермоқда. Суратда: завод ишчилари янги автомат олдида.

В. Салов фотоси.

ЁШ ПАЗАНДАЛАР МАКТАБИДА

Ўқитувчи Оқилхон ака янги дарсни бошлашдан олдин Эркинга мурожаат қилди:

— Қани, Эркин, ўзбек миллий таомлари тайёрлашда гўштни бўлиш йўлларини гапириб берчи?

Эгнига оқ халат кийиб олган ёшгина бир йигит гўшт турган стол ёнига келди. У янги келтирилган қўй гўштини ёғ пардаси билан 5 бўлакка бўлди ва уларнинг номларини бирма-бир айтиб берди.

— Яхши, — мамнун бўлди ўқитувчи, — бу темани пухта эгаллабсан. Бугунги дарсда сабзавот маҳсулотларидан ҳар хил таомлар тайёрлаш усулларини ўрганамиз, — деди Оқилхон ака.

Ўқитувчи янги темани бошлади...

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигига қарашли Тошкент савдо-ошпазлик мактаби республикамизнинг турли область ва шаҳарларидаги ошхона, трест ва савдо муассасалари учун ҳар йили 200 дан ортиқ ошпаз ва ўрта маълумотли савдо ходимлари тайёрлаб беради.

Мактабда 1957 йилда ўзбек миллий овқатлари тайёрлаш бўлими очилган эди. Бу бўлим ўқувчилари турли ўзбек миллий таомлари тайёрловчи мутахассис пазанда бўлиб етишадилар. Бўлимга моҳир ошпаз Оқилхон Исахолов раҳбарлик қилмоқда. Ёш пазандалар пойтахтимиздаги меҳмонлар ҳузуридаги ошхоналарда практика ўтказиб турадилар.

Х. ШАРИПОВ.

Бизга ёзадилар

ЯНГИ ҲАММОМ ВА ПОЧТА БЎЛИМИ

Пойтахтимизнинг Фрунзе районидаги Шота Руставели кўчасида яқинда янги почта бўлими очилиб, ишга туширилди. Шунингдек, Заводская кўчасида «Госбантрест» томонидан қурилаётган янги ҳаммом биноси ҳам битказилиб, фойдаланишга топширилди. Янги ҳаммомда бир сменада 500 киши ювиниши мумкин. Ҳаммом ҳузурида сартарошхона ҳам бор.

М. Ниёзов.

РАЙОН МАРКАЗИДА МЕҲМОНХОНА

Пискент райони марказида икки қаватли янги меҳмонхона биноси қурилаётир. Меҳмонхонада 25 та койка, ўқиш зали, кутиш хонаси, сартарошхона ва бошқа қулайликлар яратилади. Прораб ўртоқ Б. Сорокин раҳбарлигида ишлаётган бинокор ишчилардан А. Волков, А. Камолитдинов, Б. Усмонов ва С. Муслимовлар кундалик нормаларини 1,5 бараварга етказиб бажараётирлар. Қурувчилар меҳмонхонани 1 майгача қуриб битказиб, фойдаланишга топширишга қарор қилганлар.

Н. Бекназаров.

КУТУБХОНА ХОДИМЛАРИ ИНГЛИЗ ТИЛИНИ ЎРГАНМОҚДАЛАР

Навоий номидаги Давлат халқ кутубхонасида инглиз тилини ўрганиш тўгараги ташкил этилди. Тўгаракда кутубхона ходимларидан ўндан ортиқ киши ўқимоқда. Улар инглиз тили грамматикаси ва оғзаки гаплашишни ўрганаётирлар.

Г. Набойшчиков.

Кўчма магазинлар

Пойтахтимизнинг Фрунзе район матлубот жамияти савдо хизматини яхшилаш мақсадида саноат корхоналари, олий ўқув юртлари ҳамда мактабларга кўчма магазинлар ташкил қилиб юбораётир.

Ана шундай кўчма магазинлар Тошкент тўқимачилик комбинати, Тўқимачилик институти, 5-техника билим юрти, пойафзал ва тикувчилик фабрикаси, бир қанча мактаб ва бошқа муассасаларга юборилди. Ишчи-хизматчилар, студентлар ва мактаб ўқувчилари бу кўчма магазинлардан ўзлари учун зарур саноат моллари ва озиқ-овқат маҳсулотлари сотиб олаётирлар.

Кўчма магазин хизмати харидорларга катта қулайлик туғдирмоқда.

Мерган овчи

...Ғира-шира тонготар пайти. Атроф оппоқ қор, аччиқ изғирин эсар эди. Шу пайт совхознинг кекса ишчиси Абдухолиқ ота Ҳакимовнинг қўрасига қашқирлар ҳужум қилади. Ундаги 15 бош майда моллан 13 тасини қашқирлар бўғиб ҳалок қилади, фақатгина 2 таси омон қолади. Шундан сўнг Ологов сойида жойлашган фермага ҳам бўрилар ҳужум қилиб, чўпонларга тинчлик бермайди, чорва моллари таҳлика остида қолади. Бу хабарлар моҳир овчи ИноM Оллоқулов қулоғига етди.

Иноm ака ўргатилган ити Қоплонни олиб, Ологов ва Қирқим сойларида жойлашган фермалар бўйлаб, бўрилар изига тушди. Уч кеча-кундуз из қидирди. Совуқ тун, атроф қуюқ туман билан қопланган. Зийрак овчи узоқдан эшитилаётган товушларга қулоқ сола бошлади. Ниҳоят, қаердандир қашқирнинг хунук увиллаши эшитилди. Иноm ака Ологов сойидаги ферма ёнида бекиниб, пойлай бошлади. У бўриларнинг яна фермага келишларига ишонган эди. Мана, орадан бироз фурсат ўтгач, икки қашқир қўра томон яқинлаша бошлади. Улар эндигина бўйин чўзиб, мўлтираб турган қўйларга ҳужум қилмоқчи бўлиб туришганида Иноm ака қўшотар милтиқ тепкисини босиб юборди. Чорва душманининг бири шу зоҳотиёқ ағдарилди, иккинчиси эса оёғидан ярадор бўлиб, қочиб қолди. Шундан сўнг бўрилар фермага кела олмай қолишди. Иноm ака бундан олдин Қирқим сойи атрофида ин қурган қашқирни 7 боласи билан тириклай қўлга туширган эди. Бундай мисолларни овчи фаолиятидан кўплаб келтириш мумкин.

Иноm Оллоқулов Оҳангарон районидаги 1-совхознинг Ақча қишлоғида яшайди. У совхоз фермаларидаги чорва молларини кўз қорачиғидек асрайди, жамоат чорвачилигига таҳдид солаётган бўриларга қарши кураш олиб боради.

Район тайёрлов конторуси бу моҳир овчининг хизматларини тақдирлаб, уни бир неча марта пул ва бошқа қиммат баҳо буюмлар билан мукофотлаган.

Т. ШЕРАЛИЕВ.

ТОШКЕНТЛИК СПОРТЧИЛАР ФРУНЗЕГА ЖЎНАБ КЕТДИЛАР

Яқинда сузувчи, сакровчи ва ватерполистлардан иборат бир группа тошкентлик спортчилар Қирғизистон ССРнинг пойтахти Фрунзега жўнаб кетдилар. Улар бу ерда махсус ўқув-тренировка машғулотини ўтказгандан сўнг Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикалари пойтахтларининг спортчилари билан бўладиган традицион мусобақада қатнашадилар. Бу мусобақа 12 февралда бошланиб, 3 кун давом этади. Тошкентли ватерполистлар бундай мусобақада биринчи марта қатнашаётирлар.

Қардош республикалар спортчиларининг бўлажак традицион учрашуви СССР халқлари иккинчи спартакиадасига олиб борилаётган тайёргарликка кўрик бўлади.

Л. ПЬЯНЦЕВ.

Совет Иттифоқи билан Албания ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик

Москвада Совет Иттифоқи билан Албания Халқ Республикаси ўртасида маданий ва илмий ҳамкорлик масалалари юзасидан музокаралар бўлиб ўтди. Томонлар иккала мамлакат ўртасида ўтган йилги ҳамкорлик якунларини тўпладилар. Маданий ва илмий алоқалар совет ва албан халқларининг дўстлиги ва қардошларча ҳамкорлиги принципларига мувофиқ муваффақиятли ривожланганлиги қайд қилинди.

Музокаралар натижасида шу йил учун ҳамкорлик қилиш плани ишлаб чиқилди ва 3 февралда имзоланди. Планда СССР билан Албания ўртасида фан ва маориф, театр ва музика, кино ва тасвирий санъат, соғлиқни сақлаш ва спорт, матбуот ва радио соҳасида маданий ва илмий ҳамкорликни янада кучайтириш кўзда тутилади.

Бу йил Албанияда совет артистлари ва музикачиларининг гастроллари ўтказилади, СССРга эса албан артистлари гастролга келади. Украинада албан маданияти кунлари ўтказиш мўлжалланади. Ленинградаги Малий опера театри билан Тиранадаги опера ва балет халқ театри ўртасида, Москвадаги Вахтангов номли театр билан Тиранадаги драма театри ўртасида бевосита ижодий алоқалар ривожлантирилади. «Мосфильм» ва «Новая Албания» киностудиялари албан халқининг фашист оккупантларга қарши миллий озодлик кураши тўғрисидаги фильмни ишлаб чиқаришни тугаллайдилар.

СССР Фанлар академияси билан Тирана давлат университети ўртасида ҳамкорлик давом эттирилади. Жумладан, совет олимлари албан олимларига Албаниянинг табиий бойликларини ўрганишда ёрдам берадилар. СССР Олий таълим министрлиги 1959/60 ўқув йилида СССР нинг олий ўқув юртларида албан студентлари ва аспирантлари учун янги ўринлар беради.

СССР билан Албания Халқ Республикаси ўртасидаги маданий ва илмий ҳамкорлик планини Совет томонидан — СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Чет мамлакатлар билан маданий алоқа Давлат комитетининг раиси Г. А. Жуков, Албания томонидан — Албания Халқ Республикаси Министрлар Совети раисининг ўринбосари Абдил Келязий имзоладилар. (ТАСС).

Тинчлик ва тараққиёт ишига қўшган буюк ҳиссаси учун КПССга ва совет халқига ташаккур

ПЕКИН, 3 февраль. (ТАСС). «Шицзе чжиши» журналида Совет Иттифоқи халқ хўжалигини юксалтириш улуғвор программасининг бажарилиши натижасида бутун прогрессив инсоният олдида очиладиган порлоқ перспективалар тўғрисида мақола босилди. Журнал эслатиб ўтадики, КПСС ХХ съездидан кейин ўтган қисқа даврда совет халқи КПССнинг тўғри раҳбарлиги туфайли коммунистик қурилиш соҳасида ғоят катта муваффақиятларга эришди ва бутун дунёда тинчликни ҳимоя қилиш учун курашга катта ҳисса қўшди: Совет Иттифоқида Ернинг сунъий йўлдошлари ва космик ракета муваффақиятли учирилганлиги СССР фан ва техниканинг энг янги тармоқларини ривожлантириш соҳасида Ғарб мамлакатларидан анча ўзиб кетганлигини кўрсатиб турибди.

Бугун, дейилади мақолада, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг навбатдан ташқари XXI съезди СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1959 — 1965 йилларга мўлжалланган етти йиллик планини муҳокама қилмоқда. Бу улуғвор план Совет Иттифоқининг коммунизмга ўтиши учун мустаҳкам моддий ва маънавий база вужудга келтириш, марксизм-ленинизм таълимотини коммунизм қурилиши тажрибаси билан бойитиш имконини беради.

Совет етти йиллиги социалистик системанинг афзаллигини ва мустаҳкамлигини сўзсиз исботлайди. Бу планнинг амалга оширилиши, шубҳасиз, жаҳон майдонида кучлар нисбатининг янада ўзгаришига олиб келади, умумий тинчликни ва инсоният тараққиётини таъминлаш учун янада қулай шарт-шароит вужудга келтиради. Етти йилликнинг бутун халқаро аҳволга чуқур таъсир кўрсатиши марксизм-ленинизмнинг янги ғалабаси бўлади.

Хитой халқи, деб ёзади пировардида журнал, бутун дунё меҳнаткашлари ва бутун прогрессив инсоният тинчлик ва тараққиёт ишига буюк ҳисса қўшганликлари учун Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига ва совет халқига самимий ташаккур изҳор қиладилар.

„Коммунизм қурилишининг илмий жиҳатдан асосланган программаси“

БУДАПЕШТ, 3 февраль. (ТАСС). Венгрияда чиқадиган газеталар КПСС XXI съездининг ишини кенг ёритиб бормоқдалар. «Непсабадшаг» газетаси бугун бутун биринчи саҳифани эгаллаган қуйидаги катта сарлавҳа остида чиқди: «Совет халқи ўз Ватанини жаҳонда энг қудратли давлатга айлантириш учун етарлик кучга эга». Газета ўзининг 10 саҳифасида А. И. Микояннинг, П. Н. Поспеловнинг ҳамда съездда сўзлаган бошқа делегатлар ва меҳмонларнинг нутқларини, фотографияларини, съезд кундалигини, чет эл матбуотида баён этилган фикрларни босиб чиқарган.

«Непсава» газетаси съезд материалларини «Етти йиллик план коммунизм қурилишининг илмий жиҳатдан асосланган программасидир» деган сарлавҳа остида босиб чиқарган.

ЕТТИ ЙИЛЛИК ПЛАН ҲАҚИДА ЛЕКЦИЯЛАР

БУХАРЕСТ, 3 февраль. (ТАСС). Совет Иттифоқи билан дўстлик алоқалари Румыния жамияти (АРЛУС)нинг маҳаллий ташкилотлари кенг халқ оммасининг истакларини назарга олиб, СССР халқ хўжалигини ривожлантириш етти йиллик планини оммалаштириш соҳасида қизғин иш олиб бормоқдалар.

АРЛУС бош кенгаши ишчи марказларига лекторлар юборди. Улар совет саноати, фани ва техникасининг яқин 7 йилдаги тараққиёти тўғрисида лекциялар ўқидилар. АРЛУС область кенгашларининг лекторлари корхоналарда, муассасаларда, ишчи клубларида, қишлоқ маданият уйларида лекция ўқимоқдалар. Мамлакатда ҳозиргача шу ҳақда 8,5 минг лекция ўқилган ва уларни 1 миллиондан ортиқ киши тинглаган.

Бухарестда ва область марказларида «Коммунизм — яқин ва конкрет мақсадлир» деган темада виставкалар, корхона ва муассасаларда эса Совет Иттифоқининг муваффақиятлари тўғрисида фотомонтажлар ташкил қилинган.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ АҚШДАН ЎЗИБ КЕТАДИ

НЬЮ-ЙОРК, 3 февраль. (ТАСС). Сан-Францискода чиқадиган «Кроникл» газетаси редакцион мақолада Совет Иттифоқининг иқтисодий тараққиёт соҳасидаги улуғвор планларни бажариши, бунинг натижасида СССР нинг аҳоли жон бошига маҳсулот ишлаб чиқариш жиҳатидан етакчи капиталистик мамлакатлардан ўзиб кетиши маркача-ленинча система томонига шубҳасиз янги тарафдорларни жалб этади, деб ёзади. Газета ҳеч бир капиталистик мамлакат ўз иқтисодий мақсадларини социалистик мамлакат белгилаганидек равшан белгилай олмайди, деб қўшимча қилади. «Кроникл» газетаси Совет Иттифоқи билан АҚШнинг иқтисодий мусобақаси Қўшма Штатлар фойдасига бўлмаётганлиги муносабати билан ташвиш билдириб, АҚШ «ўз рақибининг иссиқ нафасини ҳозирдаёқ сезиб турибди» деб ёзади.

ЖАЗОИРДА ҚОНЛИ ЖАНГЛАР

ПАРИЖ, 3 февраль. (ТАСС). Француз қўмондонлигининг маълумотларига кўра, ўтган ҳафта ичида француз қўшинлари билан Жазоир миллий озодлик армияси отрядлари ўртасида олиб борилган жангларда 696 киши, шу жумладан 43 француз солдати ўлган. Шу давр ичида француз ҳарбий авиацияси 2664 марта жанговар учиш ўтказган.

«Пари журналь» газетаси бугун Жазоирда январь ойида бўлиб ўтган қуролли тўқнашувлар тўғрисидаги маълумотларни келтиради. Газетанинг ёзишича, бу маълумотлар «жангларнинг шиддатли тус олганлигидан далолат беради». «Пари журналь» газетасининг хабарига кўра, Жазоир миллий озодлик армияси январь ойида ўлдирилганлар бўлиб 2920 кишидан ажралган. Газетанинг таъкидлашича, француз қўшинларидан бир ой ичида 181 киши ўлдирилган эмиш.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ФЕЛЬЕТОН

Рақамлар исёни

Бу воқеани ёзиш учун қўлга қалам олганимизда, икки тоифа одамлар кўз ўнгимиздан ўта бошлади. Бир томонда, кечани-кеча, кундузни-кундуз демай ишлаган, колхозининг шон-шуҳрати учун жонини ҳам аямайдиган фидокорлар турса, иккинчи томонда эса колхоз ўпирилиб кетса ҳам, пинагини бузмайдиган, аксинча, унга ёпишиб кемирувчи юлғичлар кўринади.

Одатда, бир нарса ёзмоқчи бўлсак, рақамларга камроқ мурожаат этар эдик. Бу сафар бунинг иложи бўлмади. Чунки рақамлар тилга кириб, улар даъвогар бўлганидан кейин, уларни четлаб ўтиб кетолмас экансан, киши.

Ана, ҳўмрайган 7300 сўмлик рақам, унинг ёнида 10.000 сўмлик ва 17.221 сўмлик рақамлар ғоз турибди. Уларнинг ҳар учаласи колхознинг собиқ раиси М. Лапенкога гўё еб юборгудай бўлиб тикилардилар. Улар билан таниша бошлаган эдик, жуда қизиқ гаплар чиқа бошлади.

М. Лапенконинг жияни В. Лапенко ўзи ўтирган уйини колхозга 5000 сўмга сотиб, Жилкина деган хотиннинг ҳовлисини 6000 сўмга олипти ва уни дарҳол колхозга 9800 сўмга пуллапти. Ундан кейин Шепилованинг ҳовлисини 3000 сўмга олиб, колхозга 6500 сўмга ўтказибди. Икки ўртада елмай-югурмай 7300 сўм «ишлаб» олипти.

17.221 сўмлик рақамнинг жаҳл қилиб турганининг сабаби бошқача экан. У, Лапенкони Чимкент шаҳрида солинган ҳашаматли уйига колхоздан ғайри қонуний равишда олиб кетилган қурилиш материалларининг пуллари экан.

Лекин 10.000 сўмлик рақамнинг маъноси бошқачароқ. Лапенконинг буйруғи билан қурилиш бригадасининг бошлиғи И. Недосипга колхоз кассасидан 10.000 сўм берилган. Бу пул «Тошкентда ёғоч тушириш учун сарфланди» деб, расмийлаштирилган, аслида эса бу пулга Лапенко учун қурилиш материаллари олиниб, Чимкентга жўнатилган. Унинг тумтайиб туришининг сабаби шу экан.

Раис ва унинг гумашталаридан гула кўтарган ўринбосари И. Бондаренко Лапенкодан кейинда қолсам, отимни бошқа қўяман деб, энг олдин ўзи ўтирган уйни апил-тапил колхозга 4500 сўмга сотиб, колхознинг 14.800 сўмлик уйига кириб олади. Мана, у, ҳам уйлик, ҳам пуллик бўлди. Яша шоввоз-е.

Бир неча минг сўмлик рақам колхознинг ҳам кассири, ҳам экспедитори А. Меербековга чов солай деб турибди. Бунинг важи колхозга ғайри қонуний равишда олинган ва олинмаган бензин, керосин учун «сарфланган» пуллар экан.

Буниси-чи? Чўнтакни бемалол қаппайтирадиган рақамлар тез мени ўз ўрнимга қўйгин деб колхоз ёнилғи омборининг мудири М. Байроқдоровнинг бўйнига осилиб олибди. Булар омборда етишмаган ёнилғининг пули экан.

Бу колхознинг қаерига қарамант, рақамлар одамлар билан жанг қилмоқда. Рақамлар даъвогар бўлиб, уларни қувлаб юрибди. Ҳамма ёқда ҳангома. 24.630 сўмлик рақам колхозга аъзо бўлмаган Юсуп Бекировни қидириб юрибди. Нимага деб суруштирилганда, бу пул 1957 йилда колхоз раҳбарлари томонидан ана шу киши орқали соттирилган узумнинг пулидан қолган ва чўнтакка тушган экан.

ГУВОҲЛИККА УТМАГАН СИГИРЛАР

Бир рақам бор овози билан «мен тўғри эмасман, қалбакиман, мени шундай пуфлаб шишириб юборган колхоз раисининг ўринбосари И. Бондаренко» деб қичқирмоқда. У билан яқинроқ таниша бошласангиз, жиноятнинг янги боблари очила бошлайди.

Мана бир неча мисол: 1957 йилда бозордан колхозга номаълум кишилардан Бондаренконинг бошчилигида 19 та, 1958 йилда 20 та сигир сотиб олинган. Бу сигирларнинг ҳар бири «колхозга 6000 сўмдан тортиб, 11.900 сўмдангача сотиб олинди» деб ўтказилган. Бели оғримаган Бондаренко сигир сотиб олаётган вақтда бу сигирлар соғмикасалми, арзонми-қимматми деб, бир оғиз суруштирмаган. Шунинг учун 8 бош сигир орадан сал ўтмай оёғини узатди.

Бир сигирни Бондаренко 7.700 сўмга олиб, уни колхозга 9.700 сўмга олдим, деб ўтказди, булар фақат элга ошкора бўлганлари.

Бондаренко томонидан тузилган қалбаки актларда ҳар бир сигирнинг оғирлиги 580-890 килограмм деб кўрсатилган. Лекин сигирлар пуфласа ҳам 330-575 килограммдан ошмайди, яъни бирорта сигир ҳам гувоҳликка ўтолмайди.

ҲОЛВАНИ ҲОКИМ ЕР, КАЛТАКНИ ЕТИМ...

Лапенко бундай кўринишда колхознинг бир тийин пули устида минг бор думбалоқ ошадиган кишига ўхшайди. Бу бир ниқоб, далада ишловчи колхозчиларга нисбатан ишлатиладиган найранг, холос.

Колхозда ҳеч қандай лойиҳасиз, сметасиз ғайри қонуний қурилиш ишлари бошланган. Бу қурилишларни олиб бориш учун Лапенко Кусиди деган кишини ёллаган. У билан юз бош сигир учун молхона қуриб бериш тўғрисида 1957 йилда ўзаро шартнома тузган. Бели оғримаганнинг нон ейишини қарангки, Кусиди бошлиқ 4 киши молхона битмасданоқ Лапенконинг «олийҳиммат»лигидан баҳраманд бўлиб, колхоз кассасидан қовурғаси синмаган жуда кўп юзталикларни нақд санаб олиб, пинҳон бўлибди.

Охири нима бўлди денг: охири калтак колхоз қоровули Т. Алиев бошида синди. Лапенко «Москвич» йўқолди деб йўқолмаган «Москвич» учун Алиевга 4 минг сўм штраф солди.

Бундан ташқари, далада ҳалол ишлаб турган 40 колхозчининг пули бегона имзолар билан олиниб, ҳазм қилиб юборилди. Шубҳали имзолар билан ўзлаштирилган пул ҳам ҳазилакам эмас. Кўриниб турибдики, ҳолвани ҳокимлар ейишибди-ю, калтакни «етимлар».

ТУЯ КЎРДИНГМИ, ЙЎҚ

Саналган рақамлар ҳамирнинг учидан патири, холос. Бунда кўп нарсалар тилга олинмаган, 1949 йилда ҳам Лапенко шу Ильич номли колхозда раис бўлиб, нафси бузуқлиги учун тумшуғидан илиниб паттаси қўлига тутқазилгани, қорлар ёғиб излар босилгач, бу ҳангомаларнинг ҳаммаси туя кўрдингми, йўқ дегандай бости-бости бўлиб кетгани ҳам айтилгани йўқ. Бундан 5 йил илгари кимлардир Лапенконинг қўлтиғига таёқ, йиртиғига ямоқ бўлиб яна раислик мансабига кўтар-кўтар қилганлари ҳам баён этилмаган.

Лапенко иккинчи марта раислик лавозимига эга бўлгач, унинг ўрганган кўнгли қинғир кўчаларга бурила бошлаган, иштаҳаси гордай очилиб кетган эди. Торт-тортга учраган бу колхознинг қолган-қутганларини у ўз шериклари билан енг шимариб тортишга киришган эди.

Лекин яқинда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлат контроль комиссияси томонидан ўтказилган текшириш натижасида Сирдарё районидаги мана шу Ильич номли колхозда бўлган сирлар очилиб қолди. Буни кўрган колхозчилар энди жамоат мулкига чанг солувчилар таъзирини ейди, жавобгарликка тортилади деб ўйлаган эдилар.

Хўш, натижа нима бўлди? Натижа шуки, район партия комитетининг бюросида бу иш муҳокама қилингач, Лапенко билан Бондаренкога қаттиқ виговор эълон қилинди. Колхоз умумий мажлисига Лапенкони ишдан олиш, Бондаренкони ўз ўрнида қолдириш тавсия этилди. Бўлган гап шу. Лапенконинг партияда қолиш-қолмаслиги, жиноий жавобгарликка тортиш ҳақида ўйлаб ҳам кўрилмади. Лапенко бу сафар ҳам эсон-омон сувдан қуруқ чиқиб, колхоз ҳисобига қуриб олган Чимкентдаги уйига қараб жўнаб қолди.

Нима учун район раҳбарлари, айниқса райком секретари ўртоқ Каримов бу жиноятчиларга бу қадар раҳимдиллик билан қаради? Нима учун район прокуратурасидаги ўртоқлар қўлларини қовуштириб турибдилар. Ҳамма шунга ҳайрон.

Б. ХАЛИЛОВ,
Ш. КУЗАНБОЕВ.

Тошкентнинг ТАМОША ЗАЛЛАРИДА

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Янги программа. **«Шўх айиқлар»** аттракционининг давоми. Айиқларни ўргатувчи — хитой артисти **Чжен Хан-тин.**

«ИСКРА» — кундуз ва кечқурун: 1) **Солдат Иван Бровкин,** 2) янги кинокомедия **Иван Бровкин қўриқда.**

«ЎЗБЕКИСТОН» — кундуз ва кечқурун **Иван Бровкин қўриқда.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 8 гача **Иван Бровкин қўриқда,** кеч 10 да **Жиноят жойи — Берлин.**

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг
ойлик назарий ва сиёсий
„Ўзбекистон коммунисти“
ЖУРНАЛИГА
1959 йил учун
ОБУНА ҚИЛИШ ДАВОМ ЭТМОҚДА

Журналда КПСС тарихи янги китобидан боблар босилмоқда.

Обуна баҳоси: март ойидан йил охиригача — 20 сўм, айрим сони — 2 сўм.

Обуна «Союзпечать» бўлимларида, алоқа бўлимлари ва агентликларида, шунингдек жамоатчи вакиллар томонидан қабул қилинади.

Бирлашган нашриёт.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

Москвада бўладиган Ўзбекистон ССР санъати ва адабиёти декадаси олдидан 5 февралда

„Салом, Москва!“

2 бўлимда эстрада тамошаси.

Тамоша кеч соат 8 яримда бошланади.

Тошкент шаҳар ижроия комитетининг
ОБОДОНЧИЛИК БОШҚАРМАСИ
Тошкент шаҳридаги ҳамма ташкилот ва корхоналардан
ЕР ОСТИ ИНШООТЛАРИ
(водопровод, канализация, кабель ва бошқалари)
ҚУРИШ ТЎҒРИСИДА
1959 йилга бўлган
ИШ ПЛАНЛАРИНИ
1 мартгача
тақдим қилишни сўрайди.

Кўрсатилган муддатгача планларини тақдим қилмаган ташкилотларга мазкур ишларни олиб бориш учун рухсат берилмайди.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Тошкент шаҳар Советининг депутати В. А. Косиновга унинг хотини

АНТОНИНА ПЕТРОВАНИНГ

вафот этганлиги муносабати билан таъзия билдиради.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент. «Правда Востока» кўчаси № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 26334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 140. Пропаганда бўлими — 34808, 136. Совет қурилиши бўлими 136. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва санъат бўлими — 29040, 135. Қишлоқ хўжалик бўлими — 29040, 135. Саноат ва транспорт бўлими — 34048, 132. Хатлар бўлими — 34048, 156. Маҳаллий ахборот бўлими — 132. Секретариат — 29040. Эълонлар бўлими — 28142.

Р 01055. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Б-1528.